

WOJSKO?

NIE DZIĘKUJĘ!

Wydanie II

WOJSKO? NIE DZIĘKUJĘ!

**Poradnik dla punktów doradstwa
antymilitarnego**

**POZNAŃSKA KOALICJA
ANTYWOJENNA**

Część tekstów opracowana na podstawie:
Jacek Sobczak "Wybrane zagadnienia
ustawy o powszechnym obowiązku
obrony RP", Wojciech Modzelewski
"Pacyfizm. Wzory i naśladowcy"

Opracowanie: Damian Kaczmarek
e-mail: damian-k@o2.pl

Wydanie II
Poznań 2006 r.

Ten utwór objęty jest licencją Creative Commons Uznanie autorstwa-
Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 2.5 Poland. Aby
zobaczyć kopię niniejszej licencji przejdź na stronę
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/pl/>

ISBN 83-922180-1-9

Poznańska Koalicja Antywojenna
e-mail: antywojenna@rozbrat.org
adres koresp. P.O. Box 5, 60-966 Poznań 31
www.antywojenna.prv.pl

Biblioteka Anarchistyczna
tel. (0..61) 8484672 - czynny podczas dyżurów
e-mail: biblioteka@rozbrat.org

Oficyna Wydawnicza Bractwa „Trojka”

Maciej Hojak	Michał Wojcieszak
os. Czecha 17/8	os. Łokietka 8/76
61-287 Poznań	61-616 Poznań

e-mail: bractwo_trojka@wp.pl
www.bractwotrojka.prv.pl

*"Wszędzie i zawsze polscy
anarchiści wołać będą z całej piersi:
Precz z armią, choćby polską!
Precz z wszelkim militarystem!"*

Józef Zieliński, 1906 r.

*"Służba wojskowa mimo wszelkich starań,
by ukryć ich istotne znaczenie, jest służbą
tak samo, a nawet bardziej haniebną,
niż służba i tytuł kate: gdyż kat gotów
jest zabijać tylko ludzi uznanych za szkodników
i zbrodniarzy, a wojsko obiecuje zabijać
wszystkich ludzi, których każe mu się zabijać,
gdyby to nawet byli najbliżsi mu i najlepší ludzie"*

Lew Tołstoj, 1909 r.

*"Najbardziej demokratyczne są ustroje,
w których armia (a więc i władza) jest
słaba, a naciski oddolne i aktywność
społeczeństwa duże(...) nie możemy zapomnieć,
że największym wrogiem samorządności
jest wojsko(...) Zlikwidowanie wojska,
nie jego przebudowa, odnowa czy
zamiana dowódców, ale zlikwidowanie wojska
w ogóle, powinna być zasadniczym
celem prowadzonej przez nas walki"*

Ruch Społeczeństwa Alternatywnego, 1985 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	str. 8	
II. PORADNIK		
- Rejestracja przedpoborowych	str. 11	
- Komisja poborowa i lekarska	str. 11	
- Odroczenie ze względu na naukę	str. 11	
- Odroczenie ze względu na opiekę nad członkiem rodziny	str. 12	
- Inne odroczenia	str. 12	
- Przeniesienie do rezerwy bez odbycia służby wojskowej	str. 12	
- Total objector	str. 13	
- SŁUŻBA ZASTĘPCZA	str. 14	
- Gdzie składać wniosek	str. 15	
- Jak powinien wyglądać wniosek	str. 15	
- Komisja Wojewódzka Do Spraw Służby Zastępczej	str. 16	
- Co może Cię spotkać "na komisji"	str. 17	
- Odwołanie od decyzji komisji	str. 19	
- Skarga do NSA	str. 20	
- Co dalej?	str. 20	
III. WZORY PISM		
1. WZORY SKARG I WNIOSKÓW W POSTĘPOWANIU USTALAJĄCYM KATEGORIĘ ZDROWIA		str. 21
- Wniosek o zmianę ostatecznego orzeczenia w sprawie ustalenia zdolności do czynnej służby wojskowej	str. 21	
- Odwołanie od orzeczenia powiatowej komisji lekarskiej	str. 21	
- Skarga do NSA na orzeczenie Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej	str. 22	
2. WZORY PISM W POSTĘPOWANIU O UDZIELENIE ODROCZENIA		str. 23
- Wniosek o odroczenie zasadniczej służby wojskowej ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny	str. 23	
- Odwołanie od decyzji odmawiającej udzielenia odroczenia	str. 24	
- Skarga do NSA na decyzję odmawiającą udzielenia odroczenia	str. 24	

- Wniosek o udzielenie odroczenia w związku z zaistnieniem trudnej sytuacji rodzinnej	str. 25
3. WZORY PODAŃ O SŁUŻBĘ ZASTĘPCZĄ	str. 26
4. WZORY ODWOŁAŃ PODCZAS PROCEDURY PRYZNAWANIA SŁUŻBY ZASTĘPCZEJ	str. 30
- Odwołanie od orzeczenia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej	str. 30
- Skarga do NSA na orzeczenie Komisji	str. 32
5. WZORY INNYCH PRZYDATNYCH WNIOSKÓW I ODWOŁAŃ	str. 34
- Skarga na naruszenie praworządności przez urzędnika WKU	str. 34
- Wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa	str. 35
- Pełnomocnictwo	str. 35
- Wniosek dowodowy	str. 35
- Wniosek o przywrócenie terminu	str. 35
- Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania	str. 35
- Skarga do NSA na odmowę przywrócenia terminu do wniesienia odwołania	str. 37

IV. AKTY PRAWNE

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej (fragmenty)	str. 38
Fragmenty ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP z uwzględnieniem zmian z 29 lipca 2005 r.	str. 49
Kodeks postępowania administracyjnego (fragmenty)	str. 55
Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (fragmenty)	str. 58
Inne przydatne ustawy i rozporządzenia	str. 58

V. ANEKS

Sporne interpretacje ustawy o służbie zastępczej	str. 60
Wyrok N.S.A. z 17 kwietnia 1991 r. w sprawie odmowy skierowania do służby zastępczej	str. 69
Poznańska Koalicja Antywojenna	str. 74

1. Do kogo kierowana jest ta broszura?

Książeczkę tą kierujemy do osób i organizacji zajmujących lub chcących zajmować się poradnictwem dla mających kłopoty, ogólnie to ujmując, z armią. Taka aktywność stała się już w Polsce tradycją działalności antymilitarnej. Jest praktycznym wyrazem antymilitarystycznego "minimum programowego" gdzie ograniczenie i zniesienie przymusowego poboru powinno być wstępem do zniesienia armii, jako instytucji, w ogóle. Niestety działalność "objectorskich" punktów porad w ostatnich latach znacząco osłabła, przy jednoczesnym pogorszeniu się sytuacji głównie w obszarze instytucji służby zastępczej.

Sytuacja ta ma wiele przyczyn, jednak na pewno jedną z nich są zagmatwane i często zmieniane przepisy prawne.

Mamy nadzieje, że ta broszura przyczyni się do zmiany tego stanu rzeczy. Jednocześnie będziemy wdzięczni za wszelkie uwagi, co do jej treści, gdyż chcielibyśmy, aby była ona co pewien czas aktualizowana. Publikacja nie jest tworzona przez "zawodowców", jej treść jest częściowo wynikiem doświadczenia zdobytego przy prowadzeniu tego typu działalności.

W żadnym wypadku nie należy traktować broszury jako akceptacji dla przepisów prawnych czy też biernego pogodzenia się z ich istnieniem. Należy też pamiętać, aby nie stwarzać takiego wrażenia wobec osób, którym udzielamy pomocy. Poza udzieleniem porady, powinno się ich także informować o powodach, dla których zajmujemy się taką działalnością oraz zachęcać do bliższego zainteresowania antymilitaryzmem, czy też czynnego włączenia się do ruchu. Punkty porad powinny być jedynie wycinkiem naszych działań i poza wymiarem praktycznym powinniśmy traktować je jako formę propagowania naszej aktywności.

2. Co znajdziesz w broszurze?

Niniejsze, drugie, wydanie ukazuje się na początku czerwca 2006 r. W stosunku do wydania pierwszego zostało poprawione i uzupełnione.

Broszurę można podzielić na trzy główne części. Pierwszą z nich jest "Poradnik". Jest to w miarę zwięzły opis etapów związanych z przymusowym poborem do wojska, praw poborowych oraz praktycznej działalności organów wojskowych. Drugą część stanowią wzory pism, podań, odwołań i skarg przydatnych w kontaktach z władzami. Jej, swego rodzaju,

uzupełnieniem jest aneks z tekstami: "Sporne interpretacje ustawy o służbie zastępczej" oraz "Wyrok NSA z 17.04.1991". Można w nich znaleźć przydatne argumenty w procedurze odwoławczej w przypadku negatywnego rozstrzygnięcia w sprawach o przyznanie służby zastępczej w pierwszej instancji. W trzeciej części znajdują się fragmenty i opisy ważniejszych aktów prawnych związanych z tematyką niniejszej publikacji.

3. Dlaczego wydaliśmy broszurę czyli jak wygląda armia w 2005 roku.

13 lipca 1988 r. dzięki energicznej kampanii ruchu "Wolność i Pokój" sprzeciw wobec służby wojskowej i możliwość odpracowania wojska w ramach służby zastępczej zostały zapisane w polskim prawodawstwie. Jednak już wtedy środowiska związane głównie z ruchem anarchistycznym i radykalnie ekologicznym uznały przepisy za niewystarczające. Zarówno, jeśli chodzi o procedurę administracyjną i urzędniczą samowolę, jak i o sam fakt niewolniczego charakteru służby. Od tamtego czasu sytuacja w wielu przypadkach uległa pogorszeniu.

Ustawa o służbie zastępczej uchwalona w 2003 roku pozostawiła komisje, których absurdalnym zadaniem jest orzekanie czy dana osoba ma poglądy, jakie deklaruje czy też nie.

Działanie komisji w praktyce pokazują przede wszystkim dane. Przyznawanie służby jest uznaniowe i zależy od ich "wizjonów". W całym kraju w 2004 roku złożone zostały 3692 wnioski, z czego negatywnie rozpatrzono, aż 2050 z nich.

Odrzucając irracjonalny pogląd jakoby Komisje rozpatrujące wnioski mogły w sposób obiektywny ocenić czy ktoś posiada deklarowane poglądy czy nie (w ten sposób możliwe jest, co najwyżej sprawdzenie umiejętności jasnego formułowania myśli czy elokwencji), można wysnuć wniosek, że przy orzeczeniach Komisje kierują się "zamówieniem" Wojewódzkich Urzędów Pracy. Większa część pieniędzy, które za prace otrzymują poborowi wykładana jest z budżetu państwa, WUP otrzymuje te pieniądze na początku roku logicznym wydaje się, więc wniosek, że Komisje Wojewódzkie ds. Służby Zastępczej już przed pierwszym posiedzeniem w danym roku wiedzą, jaka ilość poborowych będzie mogła być zatrudniona i ten fakt staje się głównym kryterium wydawania pozytywnych orzeczeń. Bez względu na to ile wniosków jest składanych w poszczególnych województwach służbę zastępczą otrzymuje podobna liczba poborowych np. w Wielkopolsce na 1102 wnioski 244 osoby, w Zachodniopomorskim na 391 wniosków 243 osoby, w Dolnośląskim na 349 wniosków 258 osób itd. - poza województwami gdzie liczba samych wniosków jest dużo niższa.

Samą służbę zastępczą traktuje się w Polsce jak formę represji. Na dzień dzisiejszy jest ona 2 razy dłuższa od służby zasadniczej (trwa 18 miesięcy). Międzynarodowe konwencje ratyfikowane przez Polskę zakazują takiego traktowania służby zastępczej. Po koniec października 2004 r. Komitet Praw Człowieka ONZ zalecił jej skrócenie tak by "nie miała ona charakteru represji". W tamtym okresie stosunek służby zastępczej do służby zasadniczej był bardziej korzystny (11 do 18 miesięcy). Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych Janusz Stańczyk powiedział wtedy, że zalecenia ONZ dla Polski należy traktować jako zobowiązujące.

Jednak w nowelizacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP uchwalonej przez sejm 29 lipca 2005 r. jednak nie uznano konieczności jej skrócenie. Za to znalazł się w niej kolejny punkt dyskryminujący osoby starające się o służbę zastępczą. Będą one musiały czekać na ewentualne przeniesienie do rezerwy bez odbycia służby 3 lata, podczas gdy "zwykli" poborowi 18 miesięcy.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 11.08.2004 r. wykluczono odbywających służbę zastępczą z grona osób którym przysługują zasiłki na utrzymanie członków rodziny, natomiast z dniem wejścia w życie ustawy o służbie zastępczej tj. od 1 stycznia 2004 roku władze miejskie nie mogą wydawać decyzji o uznaniu poborowych służby zastępczej za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny, przyznawaniu zasiłków oraz należności i opłat mieszkaniowych. Takie uprawnienia posiadają jedynie rodziny poborowych służby zasadniczej. A więc osoby mające na utrzymaniu rodzinę, zostały tym samym praktycznie pozbawione środków do życia, wynagrodzenie netto za pracę w ramach służby to ok. 520 zł miesięcznie!

To tylko niektóre przykłady.

Nowelizację Ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP przedstawia się jako "zmiany korzystne dla poborowych", a atmosfera wokół niej jest zgodna z nową linią propagandową, w której wojsko jest przedstawiane jako instytucja bardziej "cool" dla młodzieży. Ale jeśli przyjrzeć się zmianom bliżej to wychodzi na to, że są one dobre głównie dla samej armii.

Więcej informacji o aktualnej sytuacji prawnej znajdziesz w niniejszej broszurze oraz na stronie www.antywojenna.prv.pl.

Nie iść do wojska można na wiele sposobów zgodnych i mniej zgodnych z prawem. Jeśli naprawdę ktoś chce uniknąć tego "zaszczytnego obowiązku" to nie powinien mieć z tym kłopotów. Wszystko zależy tylko od silnej woli i ewentualnej operatywności "poborowego".

A więc po kolei... najpierw w wieku 17/18 lat wzywają cię na tzw. rejestrację przedpoborową gdzie wstępnie cię badają i dają do wypełnienia formularz, w którym to warto już wtedy zaznaczyć (mimo oporów urzędników), że do wojska nie masz zamiaru iść (to w miejscu na wpisanie rodzaju wojska jaki sobie wybierasz). Następnie warto wypisać wszystkie choroby, jakie do głowy przychodzą - to się może w przyszłości przydać na komisji lekarskiej.

Pobór i komisja lekarska

Następnym razem dostaniesz wezwanie już na pobór (mniej więcej w wieku 19 lat). Na poborze jeszcze raz pytają o kilka rzeczy (np. czy posiadasz prawo jazdy - zawsze mów, że nie posiadasz) i później wręczają książeczkę wojskową, ale wcześniej trzeba się rozebrać i stanąć przed KOMISJĄ LEKARSKĄ. Jest ona o tyle ważna, że przy odpowiedniej operatywności może stanowić ostatni element przygody z wojem. Warto, więc jest się do niej odpowiednio przygotować tj. zebrać wszystkie możliwe papiery nawet te o chorobach z dzieciństwa, zaświadczenia ze szpitala i od lekarza, okulary itp. Nikt nie jest w 100% zdrowy zawsze znajdzie się jakaś alergia, choroba serca czy kręgosłupa. Pamiętaj, że w wojsku nie mile widziani są narkomani, alkoholicy i "wariaci", dlatego już dziś udaj się do odpowiedniej przychodni i zacznij się "leczyć". Zaświadczenia o leczeniu się na daną chorobę, które rozpoczęło się np. dwa dni przed stawieniem się na komisję nie są raczej honorowane.

Komisje lekarskie działają w oparciu o Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dn. 25 czerwca 2004 r., w którym to są wypisane wszystkie schorzenia wraz z przysługującymi im kategoriami. Jeżeli dostałeś orzeczenie komisji, z którym się nie zgadzasz masz 2 tygodnie na odwołanie się, do WKU. Jeśli komisję miałeś już dawno temu, a po drodze chorowałeś czy otworzyły się przed tobą "nowe możliwości", możesz napisać wniosek o obniżenie kategorii zdrowia dołączając stosowne papiery od lekarza (kopie).

Odroczenia

Od wojska odracza - NAUKA - każda szkoła, ponadpodstawowa, ponadgimnazjalna, studia, tak długo jak się uczysz (nie obowiązuje już żadna granica wieku). Musisz tylko, co roku przedstawić nowe zaświadczenie. Odroczyć cię może również opieka członkiem rodziny:

- który ukończył 75 lat
- który nie może samodzielnie egzystować
- który nie ukończył 16 roku życia

Musisz być w tym wypadku jego najbliższym krewnym i z nim mieszkać, nie może też być nikogo równego stopniem pokrewieństwa, który mógłby się nim zająć. Decyzje o uznaniu konieczności sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny podejmuje nie wojsko, ale prezydent, wójt lub burmistrz do niego, więc kierujesz prośbą. Decyzja jest wiążąca dla WKU. Jeśli jest niekorzystna masz 14 dni na odwołanie do Wojewody, a później możesz ewentualnie zaskarżyć decyzję do WSA. Uwaga! Procedura odwoławcza nie wstrzymuje twojego powołania do wojska.

Inny sposób to kandydowanie lub bycie radnym lub posłem. Wystarczy zanieść papiery, że się kandyduje/prowadzi kampanię wyborczą. Starając się o powyższe odroczenie musimy napisać podanie zawierające odpowiednie załączniki i umotywowanie.

Odroczenia nie przysługują dla jedynych żywicieli rodziny, członkowie rodziny poborowego, którzy nie mają dochodów otrzymują zasiłek w wysokości najniższej pensji krajowej. Decyzje o przyznaniu zasiłku wydaje i go wypłaca dowódca jednostki na wniosek poborowego.

Odroczenie możesz też uzyskać ze względu na ważne sprawy osobiste lub rodzinne. W szczególności dotyczy to trudnej sytuacji osobistej lub rodzinnej, albo z powodu konieczności załatwienia spraw związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego albo innej działalności gospodarczej. Udziela się go tylko jeden raz na okres od trzech do dwunastu miesięcy. Odroczenie te wojskowy komendant uzupełnień udzielić może, ale nie musi, jeśli uzna, że nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego przyznanie.

Przeniesienie do rezerwy bez odbycia służby

Do rezerwy bez odbycia służby wojskowej jesteś przenoszony, jeśli nie zostałeś powołany do wojska w ciągu 18 miesięcy po stawieniu się do poboru. Nie dotyczy to sytuacji, w których to z twojej winy nie zostałeś do niej powołany, czyli np:

- korzystałeś z wszelakich odroczeń
- byłeś czasowo niezdolny do służby (kat B)
- nie byłeś powołany w tym terminie do wojska z przyczyn niezależnych od organów wojskowych tj. ze względu na: odbywanie kary pozbawienia wolności, orzeczenie kary pozbawienia praw publicznych, czasowe przebywanie za granicą, niespełnienie wojskowego obowiązku meldunkowego oraz niezgłoszenie się do poboru itp.

W tych wypadkach, zostaniesz przeniesiony do rezerwy 18 miesięcy po ustaniu przyczyny w związku, z którą nie byłeś powołany do wojska tj. np. wrócisz z zagranicy, wyjdiesz z więzienia, skończy ci się odroczenie itd.

Jeśli złożyłeś wniosek o skierowanie do służby zastępczej to na powołanie do niej urząd ma 36 miesięcy (chyba, że skończyłeś studia wtedy jest to 18 miesięcy).

Poza tym Minister Obrony Narodowej może zarządzić przeniesienie części poborowych do rezerwy wcześniej. Sytuacja ta zdarza się bardzo często w odniesieniu do absolwentów uczelni wyższych, którzy w ostatnich latach nie byli powoływani do przeszkolenia wojskowego.

Total Objector

Jeśli "wyuczyłeś" już się w szkolnych ławach i wykorzystasz wszelkie możliwe odroczenia i nie udało ci się uniknąć służby w "inny" sposób, masz jeszcze 2 wyjścia albo służba zastępcza albo tzw. "total objector" czyli ołanie wszystkiego, nie odbieranie wezwań, podawanie się za brata, wyjazd do innego miasta, za granice itp. Przy życzliwości rodziny nie nastręcza to zbytnich kłopotów, kilka razy przyjdą wezwania, ze 2-3 razy wpadnie dzielnicowy i jeśli usłyszysz że "tego cholernego narkomana nie chcę w domu widzieć, nie ma go już pół roku" itp. to sobie odpuści i przygotuje odpowiednią notatkę służbową i dadzą sobie spokój, nie mają teraz kasy na ściganie migających się od armii, na wszelki wypadek warto jednak nie otwierać samemu drzwi i np. wymeldować się. Oczywiście nie ma na to gwarancji i pewniej jest zachować środki ostrożności idące trochę dalej.

Zgodnie z nowymi przepisami nie istnieje już granica wieku, do jakiego możesz być powołany do służby wojskowej. Teoretycznie, jeśli np. nie przebywałeś w miejscu zamieszkania dajmy na to 10 lat i postanowisz zameldować się gdzieś indziej to WKU ma 18 miesięcy od tego "ujawnienia się" na powołanie do służby. Taka jest teoria, nie wiadomo jak będzie praktyka: jeśli chodzi o poziom WKU to zapewne różna, tak jak do tej pory tj. niektóre Komendy będą ścigać "uchylających się" z uporem godnym maniaka, niektóre odłożą sprawę ad acta żeby nie robić sobie za dużo pracy. Prawdopodobne jest też, że Ministerstwo Obrony Narodowej, co jakiś czas swym rozporządzeniem przenosić będzie starsze roczniki do rezerwy.

Wezwanie po odbiór kart powołania

W taki sposób tytułowana jest większość korespondencji z WKU. Na odwrocie straszą różne paragrafy i konsekwencje tego, jeśli się nie stawisz. Nie jest jednak tak źle, to że będą próbowali wepchnąć ci tzw. bilet (czyli kartę powołania) nie znaczy, że już wszystko stracone. Jeśli nie masz w zanadru, żadnego powodu aby zostać np. odroczone i musisz coś wymyślić możesz zawsze zadzwonić i przelożyć termin wizyty - raczej nie ma z tym problemów. Na pewno, jeśli już zdecydujesz się odwiedzić WKU, nigdy nie idź z pustymi rękoma. Miej ze sobą jakiś wniosek lub podanie, do czasu jego rozpatrzenia

nie będziesz powołany. Nigdy, pod żadnym pozorem NIE BIERZ KARTY POWOŁANIA I NICZEGO NIE PODPISUJ (np. "protokołu na okoliczność nie przyjęcia karty"). Często próbuje się oszukać poborowych mówiąc np. "Weź bilet, a potem się sprawę załatwi". MASZ PRAWO NIE BRAĆ BILETU! Oprócz oryginału wniosku czy podania przynieś jego kopię, na której powinno się znaleźć potwierdzenie dla Ciebie (czyli pieczętka i podpis z datą). Potwierdzenie jest bardzo ważne, bo może się potem okazać, że Twój wniosek zniknął, a ty nie będziesz miał żadnego dowodu, że go złożyłeś.

Jeżeli z jakiegokolwiek powodu podpisałeś odbiór karty powołania masz 14 dni na odwołanie się do Szefa WSW - odwołanie nie wstrzymuje twojego powołania. Jeśli złożenie twojego podpisu było spowodowane wprowadzeniem w błąd przez urzędnika WKU, możesz wnieść także skargę do Szefa WSW. W takich wypadkach możesz także zastanowić się także nad wniesieniem wniosku o zmianę kategorii zdrowia.

Procedura administracyjna

Wszystkie instytucje, z którymi stykasz się podczas "przygody" z wojskiem podlegają Kodeksowi postępowania administracyjnego (k.p.a.). Każda instytucja, do której składasz wniosek, podanie itp. musi więc posiadać swoją 2 instancję, do której możesz wnieść odwołanie (dla Komendanta WKU jest to Wojewódzki Sztab Wojskowy, dla prezydenta miasta - wojewoda, dla Komisji Wojewódzkiej ds. st. zast. - Komisja ds. st. zast, dla Powiatowej Komisji Lekarskiej - Komisja Wojewódzka). Wszystko co te organy mogą robić i w jaki sposób załatwiać Twoja sprawę jest uregulowane w k.p.a. Jeśli więc złamią, według Ciebie, któryś z paragrafów możesz napisać skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W skardze musisz określić, który i w jaki sposób paragraf został naruszony.

SŁUŻBA ZASTĘPCZA

Służba zastępcza jest nadal przymusowym zniewoleniem, ale jest na pewno lepszym rozwiązaniem niż koszary. O służbę zastępczą mogą się starać wszyscy, bez względu na stan zdrowia i wyznawaną wiarę.

Informacje od urzędników, że służba zastępcza przysługuje tylko Świadkom Jehowy lub, że czegoś takiego w ogóle nie ma, traktuj jako oszustwo. Często na komisjach orzekających i WKU wprowadza się ludzi w błąd, dlatego w Twoim interesie jest, żebyś znał dotyczące cię przepisy.

Służba zastępcza trwa 18 miesięcy, a dla absolwentów szkół wyższych - 6 miesięcy. Służbę zastępczą odbywa się w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz w fundacjach i organizacjach pożytku publicznego. Do pracy w kościele lub

związku wyznaniowym mogą Cię skierować tylko za Twoją zgodą. Dokładnie o Twoich prawach i obowiązkach w czasie trwania służby zastępczej dowiesz się z ustawy o służbie zastępczej z 2003 r.

Teoretycznie zgodnie z obowiązującym prawem całość postępowania dowodowego w sprawie przyznania służby, powinna zostać ograniczona do złożenia przez Ciebie pisemnego oświadczenia o posiadanych przekonaniach religijnych lub wyznawanych zasadach moralnych. Regułą jednak jest, iż komisje (przy cichej aprobacie MON i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych) nie przejmują się prawem do wolności sumienia, żądając przy tym, aby to poborowy udowodnił, że wyznaje zasady łaskawie "akceptowalne" przez komisje.

Orzeczenie o przeznaczeniu do służby zastępczej wydaje Komisja wojewódzka do spraw służby zastępczej (komisja wojewódzka). W skład komisji wojewódzkiej wchodzi 5 osób a orzeczenia zapadają w obecności, co najmniej 3 osób z jej składu (ewentualne braki w składzie komisji mogą być podstawą odwołania się od jej decyzji).

Wniosek

Wniosek o przeznaczenie do służby zastępczej składasz na piśmie do właściwej komisji wojewódzkiej, za pośrednictwem WКУ. Termin złożenia podania mija w dniu, na który zostałeś wezwany, by wziąć kartę powołania do jednostki, czyli tzw. bilet.

Jeśli ubiegasz się o służbę zastępczą z powodów religijnych, określ przekonania religijne, jakie wyznajesz, wskazując przynależność do określonego kościoła lub zbiorowości religijnej, które zabraniają swoim wyznawcą używania broni albo zakazują bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych wojska. Jeśli jesteś wyznania rzymsko-katolickiego i się na ten fakt powołasz - służby zastępczej najprawdopodobniej nie otrzymasz.

Gdy powołujesz się na normy moralne, które powodują u Ciebie podstaw konfliktu sumienia w sytuacji pełnienia służby wojskowej, powinieneś wskazać konkretny moralny zakaz lub nakaz określonego zachowania się człowieka, a odnoszący się też do powinności żołnierza w służbie wojskowej. Zasady moralne są to zasady tak głęboko wpojone, że ich naruszenie powoduje w człowieku wewnętrzny konflikt psychiczny, zwany konfliktem sumienia. Nie są przekonaniem moralnym: niechęć do wykonywania cudzych rozkazów, problemy z działaniem w grupie, strach przed czymś itp.

To jednak nie wszystko. Podanie powinno zawierać również uzasadnienie motywację, dlaczego nie chcesz iść do wojska. Na to pytanie powinieneś sobie odpowiedzieć sam (nie przepisuj wzorów podań - to tylko wzory, twoje podanie musi być dłuższe, więcej niż 1 str. A4, zresztą te są już pewnie znane komisji). Najlepiej pisać własnymi słowami, nie trzeba być w 100% szczerym, pisać rzeczy, które rozumiesz, nie można też zbyt przesadzać z długością.

Podanie o służbę zastępczą najlepiej miej przy sobie idąc do WKU i tam je dać. Przepisy mówią, że do czasu rozpatrzenia wniosku o służbę zastępczą poborowy nie podlega powołaniu do wojska. Jeżeli nie masz ochoty oglądać panów z WKU, to możesz podanie wysłać listem poleconym z potwierdzeniem nadania (liczy się data stempla pocztowego).

Po złożeniu wniosku (adresowanego do miejscowej Komisji Wojewódzkiej Do Spraw Służby Zastępczej - WKU tylko przekazuje wniosek) czekaj na pisemne wezwanie na komisję. Uwaga! Możliwe jest, że w trakcie czekania dostaniesz pisemne zawiadomienie z WKU, że Twoje podanie odrzucono (lub nie będzie rozpatrywane z powodu jakiś uchybień formalnych) albo wezwanie z WKU, gdzie będą Ci próbowali dać pod tym pozorem bilet. Są to kolejne próby oszustwa. Organami powołanymi do rozpatrywania wniosków o służbę zastępczą są komisje wojewódzkie, nie WKU. Jeśli będą się starać dać Ci kartę powołania, zażądaj natychmiastowego pisemnego orzeczenia z uzasadnieniem każda komisja ma obowiązek dać Ci coś takiego. Ponadto masz prawo do odwołania, a więc **NIE BIERZ BILETU POD ŻADNYM POZOREM!** Jeśli WKU nie będzie chciało przekazać wniosku do komisji, odwołaj się do Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, a jeśli ten podtrzyma decyzję, zaskarż ją do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) - takie postępowanie WKU jest niezgodne z prawem.

Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej

WKU powinien przestać Twój wniosek komisji wojewódzkiej w terminie 3 dni od dnia jego złożenia. Komisja wojewódzka wydaje orzeczenie w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku.

Wniosek o przeznaczenie do służby zastępczej rozpatruje komisja wojewódzka w Twojej obecności. Jeżeli nie stawisz się na posiedzenie komisji bez usprawiedliwionej przyczyny i zawiadomisz jej w terminie 7 dni od dnia, w którym miał być rozpatrzony wniosek, o przyczynie nieobecności, powinni w ciągu 30 dni od dnia, w którym był wyznaczony pierwszy termin zwołać kolejne posiedzenie. Jeśli po raz kolejny nie przyjdiesz wówczas komisja wojewódzka wyda orzeczenie zaocznie a Tobie (i WKU) musi dostarczyć orzeczenie wraz z uzasadnieniem.

Na komisjach wojewódzkich obowiązują przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Zgodnie z nim komisja powinna wysłuchiwać Twoich racji i pogłębiać Twoje zaufanie do instytucji państwa (Art. 8,9,10 KPA). Możesz przyjść ze swoim pełnomocnikiem (Art. 33 KPA), udzielając takiej osobie pisemnego pełnomocnictwa (wymóg ten nie dotyczy rodziców i rodzeństwa). W komisji powinno być pięć osób, a decyzja musi zapaść w obecności, co najmniej trzech z nich, inaczej jest nieważna.

Co może cię spotkać "na komisji"?

Komisja podczas posiedzenia powinna protokołować wszystkie Twoje wypowiedzi, a potem poprosić Cię o zapoznanie się z tym i podpisanie. Nikt nie ma prawa na Ciebie krzyknąć ani obrażać. Na złe zachowanie członków komisji wojewódzkich (lub WKU) masz prawo złożyć zażalenie do Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego (Komendanta WKU).

Na komisji będą zadawać Ci różne pytania (często podchwytliwe, aby udowodnić, że to, co napisałeś w swoim wniosku jest nieprawdą). Pamiętaj o tym, żeby:

- powoływać się tylko na te argumenty, które wymieniłeś w podaniu; możesz oczywiście je rozwinąć, jeśli wymienisz je we wniosku precyzyjnie, nie będziesz miał kłopotu z interpretowaniem ich na miejscu. Jeśli komisja spyta się Ciebie o jakieś dodatkowe powody ubiegania się o służbę zastępczą, nie wymyślaj ich na poczekaniu, tylko powiedz, że wszystko napisałeś w podaniu;

- nie powoływać się na rady ze strony osób trzecich ("kolega mi mówił, że jest to istotny powód"), odnosi to przeciwny skutek.

Irracjonalności istnienia komisji wydają się oczywista, bo, w jaki sposób ktoś ma obiektywnie ocenić Twoje poglądy? W praktyce musisz mówić to, co komisja "chce usłyszeć" a nie to co naprawdę myślisz (chyba, że przypadkiem myślisz tak naprawdę).

Jeśli powołujesz się na zasady pacyfistyczne, mogą Cię spytać np.: "co zrobiłbyś gdyby napadli Cię bandyci - czy bronilibyś się?", jeśli napisałeś w podaniu, że jesteś przeciwko przemocy, a powiesz, że bronilibyś się, mogą to uznać za dowód Twojej "nieszczerości"- dlatego najlepiej jest na takie hipotetyczne pytania odpowiadać; "nie wiem, nie mogę powiedzieć"; możesz też powiedzieć, iż w przypadku zagrożenia życia osoby bliskiej spróbujesz wyperswadować napastnikom atak, wezwać pomoc, zawiadomić Policję, zasłonić bliską osobę własnym ciałem, lecz w żadnym wypadku nie zastosujesz przemocy; pamiętaj też, że pacyfizm nie musi oznaczać całkowitego wyrzeczenia się stosowania siły (np. w samoobronie) można potępiać wojny i instytucję armii jako ich przyczynę, i równocześnie przeciwstawiać się, nawet siłą, bezpośredniemu zagrożeniu życia własnego lub bliskich powiedz to komisji, gdy będzie trzeba (jeśli oczywiście się z tym zgadzasz). Komisja może twierdzić, że przecież mamy pokój i nikt Ci nie będzie kazał nikogo zabijać - odpowiedz, że pobyt w wojsku ma cię nauczyć i przysposobić psychicznie (strzelanie do tarczy o kształcie człowieka) do zabijania, broń, z której korzystać będziesz się uczyć, także nie służy do mieszania zupy.

Jeśli starasz się o służbę zastępczą ze względów moralnych, a spytany o wyznanie przyznasz, że jesteś katolikiem, mogą twierdzić, że w takim razie powinieneś iść do wojska i pokazywać różne wyrwane z kontekstu cytaty z Soboru Watykańskiego lub z wypowiedzi Papieża; nie daj się oszukać, będąc katolikiem MOŻESZ postępować według własnego sumienia i MOŻESZ

odmówić czynnej służby wojskowej i powołując się na przykazanie "Nie zabijaj"; Sobór Watykański II zaleca w takich przypadkach, aby prawodawstwo ustosunkowało się humanitarnie do takiej postawy, jeśli poborowy "godzi się służyć wspólnocie ludzkiej w inny sposób"; Przypomnij, więc komisji, że starasz się o służbę zastępczą ze względów moralnych i że według Ciebie nie jest to sprzeczne z wyznawaną przez Ciebie religią;

Jeśli będą Cię pytać o numery ustaw, przepisów itp., odpowiedz, że nie jest Twoim, lecz ich obowiązkiem znać to wszystko.

Jeśli nie należysz do żadnej pacyfistycznej organizacji, a komisja spyta Cię o to, powiedz prawdę i dodaj, że nie ma to nic do rzeczy - MASZ PRAWO mieć takie, nie inne przekonania moralne nie będąc członkiem żadnej organizacji, bo to jest Twoja prywatna sprawa. Jednak lepiej zapoznać się, choć pobieżnie z działalnością organizacji antymilitarnych.

Możesz być również zapytany o formalne kwestię związane ze służbą zastępczą: jaka jest podstawa prawna instytucji służby zastępczej, na czym polega, gdzie się ją odbywa, ile trwa itp. Albo pytania mogą dotyczyć definicji różnych pojęć: co rozumiesz pod pojęciem pacyfizm, co to jest moralność, co rozumiesz pod pojęciem szacunek dla życia ludzkiego, wolności, wyrzeczenia się przemocy, co to jest broń itp.

Podczas przesłuchania istotne znaczenie ma Twoje zachowanie. Należy pamiętać, iż bezwzględnie konieczne jest zachowanie spokoju. Niejednokrotnie zachowanie członków komisji zmierza do sprowokowania Ciebie do nieprzemyślanych wypowiedzi. Jedyną dopuszczalną reakcją na złośliwe komentarze jest prośba o zaprotokołowanie wypowiedzi członka komisji. Bezcelowa jest jakakolwiek dyskusja z członkami komisji. W przypadku, gdy treść pytania jest niezrozumiała, należy poprosić o jej wytłumaczenie.

W praktyce zdarzają się przypadki zastosowania przez komisję podczas przesłuchania metody krzyżowych pytań. Polega ona na zadawaniu pytań sugestywnych, przerywaniu odpowiedzi kolejnym pytaniem oraz czynnym uczestnictwie w przesłuchaniu kilku osób przy częstej zmianie tematu pytań. Celem stosowania tej metody jest doprowadzenie do dekoncentracji, zdenerwowanie, a w konsekwencji uzyskanie sprzecznych z sobą odpowiedzi. Dla uniknięcia takiej sytuacji należy w szczególności zachować spokój, udzielać krótkich odpowiedzi (jedno- czy dwuzdaniowych) i ściśle trzymać się tematu pytania.

Przebieg posiedzenia komisji, powinien znaleźć swoje odbicie w protokole. Protokół powinien zawierać dokładne określenie komisji, która go sporządziła, datę oraz miejsce.

Ponadto w protokole powinna zostać określona czynność, która stanowiła podstawę jego sporządzenia. Protokół powinien być rzetelnym zapisem przebiegu przesłuchania, tzn. zawierać nie tylko ustalenia komisji, ale również treść pytań, odpowiedzi oraz wniosków i oświadczeń. Protokół powinien zostać przez Ciebie podpisany a przedtem powinieneś mieć możliwość jego

prze czytania. W przypadku, gdy treść protokołu odbiega od rzeczywistego przebiegu przesłuchania, jest niepełna lub zawiera zapisy nieprawdziwe, należy odmówić jego podpisania. W przypadku odmowy podpisania protokołu komisja obowiązana jest odnotować ten fakt w protokole oraz odnotować wskazywane przez poborowego przyczyny odmowy i ustosunkować się do nich (art. 68 § 2 k.p.a.). Skreślenia i poprawki w protokole powinny być dokonywane tak, aby wyrazy skreślane i poprawiane były czytelne. Ponadto skreślenia i poprawki powinny być omówione w protokole przed jego podpisaniem (art. 71 k.p.a.).

Zarówno we wniosku, jak i podczas przesłuchania możesz składać różne wnioski dowodowe (np. wycinki prasowe, twoje artykuły itp.) a także powoływać świadków - do tego wszystkiego komisja powinna się ustosunkować w swoim orzeczeniu.

Przed zgłoszeniem się na komisje i po ewentualnej odmowie przyznania służby zastępczej przeczytaj artykuł "Sporne interpretacje ustawy o służbie zastępczej".

Odwołanie od orzeczenia

Jeśli orzeczenie komisji wypadnie niepomyślnie **NIE ZAŁAMUJ SIĘ**. W ciągu 14 dni odwołaj się do Komisji do spraw służby zastępczej (pamiętaj o kopii odwołania na potwierdzenie dla Ciebie). W odwołaniu nie musisz, ale możesz podać uzasadnienie (możesz napisać tylko, że nie jesteś zadowolony z decyzji organu I instancji).

Przeczytaj dokładnie orzeczenie komisji wojewódzkiej. Możesz zaatakować między innymi takie rzeczy:

- Brak uzasadnienia lub uzasadnienie polegające na zdaniu "poborowy nie przekonał komisji o swoich poglądach"- w takim przypadku orzeczenie powinno być uchylone zgodnie z KPA (Art. 107) i wyrokiem NSA z dnia 17.04.1991 r. (powołaj się na nie).

- Uzasadnienie oparte na argumentach, że nie stwierdzono u Ciebie motywów pacyfistycznych, jeśli powołałeś się na coś innego;

- Odmowę uznania Twoich poglądów za "zasady moralne" (np. jeśli komisja stwierdzi, że nie posiadasz zasad moralnych, a argumenty, które podałeś wyrażają "jedynie niechęć i obawy związane z pełnieniem służby wojskowej");

- Uzasadnienie oparte na stwierdzeniu, że pełnienie służby wojskowej nie spowoduje u ciebie "rzeczywistego konfliktu sumienia", a jedynie "dyskomfort duchowy" - domagaj się dokładnego zdefiniowania tych terminów.

Możesz też uzupełnić swoją argumentację z pierwszego wniosku (ale nie zmieniaj jej!). Generalnie w uzasadnieniu powinny znaleźć się takie podstawowe punkty: ponowne wyliczenie, zdefiniowanie oraz omówienie wyznawanych zasad moralnych; ustosunkowanie się do zarzutów komisji oraz podjęcie polemiki z argumentami przedstawionymi w orzeczeniu; opis ewentualnych naruszeń procedury administracyjnej (braki w komisji, nieodpowiednie

zachowanie komisji itp.); złożenie ewentualnych wniosków dowodowych, zgłoszenie świadków.

Skarga do WSA

Jeśli odwołanie zostanie odrzucone, zaskarż decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Możesz to zrobić w ciągu 30 dni od dnia doręczenia Ci ostatecznej decyzji Komisji. NIE BIERZ BILETU, JEŚLI NIE CHCESZ, BY WSZYSTKO PRZEPADŁO!

WSA może wstrzymać decyzję o powołaniu do wojska do chwili rozpatrzenia skargi (zwykle tak robi). Przygotuj się, że na rozprawę pojedziesz do Warszawy. Skargę należy napisać umiejętnie!

Częstym błędem popełnianym przy pisaniu skargi jest traktowanie WSA jako kolejnej instancji odwoławczej. Tak nie jest, skarga do to zupełnie coś innego niż odwołanie. Jak stwierdza wyrok NSA z dnia 10 grudnia 1991 r.: "(...) nie będąc "trzecią instancją administracyjną", Sąd nie może - zgodnie z życzeniem skarżącego - "ponownie rozpatrzyć" jego podania o skierowanie do służby zastępczej, lecz jedynie skontrolować, czy wydane w tej sprawie, a następnie zaskarżone decyzje komisji poborowych (dzisiaj komisji ds. służby zastępczej - dop red.) odpowiadają prawu, czy też to prawo naruszają".

Musisz, więc w skardze wskazać konkretne przepisy czy to Kodeksu Postępowania Administracyjnego czy też Ustawy o służbie zastępczej. Ta druga stwarza dość szeroki wachlarz interpretacji zarówno dla Ciebie jak i, niestety dla Komisji i sądu. Zobacz artykuł "Sporne interpretacje ustawy" oraz wzór skargi do WSA.

Jeżeli nie jesteś pewny swoich sił, skontaktuj się z prawnikiem (w tym wypadku warto) lub kimś, kto ma już jakieś doświadczenie w tym względzie.

Jeżeli WSA oddali Twoją skargę, to teoretycznie zamyka się Twoją drogą administracyjną w próbie uzyskania służby zastępczej i musisz spróbować innych sposobów, aby nie trafić do koszar.

Jeśli uda Ci się sprawę przeciągnąć, to po 6 miesiącach od odrzucenia wniosku przez drugą Komisję (nie przez WSA, tylko od daty odrzucenia przez Komisję ds. służby zastępczej), możesz złożyć ponowny wniosek o przyznanie służby zastępczej. Do tego czasu nie możesz odebrać "biletu" do wojska. W drugim wniosku, musisz podać jakiś fakt, który w tym okresie skłonił Cię do "zmiany" poglądów np. zostałeś napadnięty, widziałeś krwawy wypadek itp. I teraz już wiesz, że nigdy w życiu nie zrobiłbyś nikomu krzywdy, Twoje poglądy się ugruntowały itp.

Należy pamiętać, że poniższe wzory są jedynie przykładami. Szczególnie w wypadkach, gdzie w piśmie powinna znaleźć się własna argumentacja, nie należy ich przepisywać słowo w słowo. Każde pismo poza właściwą treścią powinny znaleźć się takie informacje jak: data i miejsce napisania, imię, nazwisko, adres zamieszkania, imię ojca (syn:.....), numer PESEL, datę i miejsce Twojego urodzenia, określenie do kogo kierowane jest pismo, oraz na końcu własnoręczny podpis.

WZORY SKARG I WNIOSKÓW W POSTĘPOWANIU USTALAJĄCYM KATEGORIĘ ZDROWIA

Powiatowa Komisja Lekarska w ...
za pośrednictwem
Wojskowej Komendy Uzuppełnień w ...

WNIOSEK O ZMIANĘ OSTATECZNEGO ORZECZENIA W SPRAWIE USTALENIA ZDOLNOŚCI DO CZYNNEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Działając na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w związku z istotną zmianą stanu mojego zdrowia wnoszę o zmianę ostatecznego orzeczenia w sprawie ustalenia zdolności do czynnej służby wojskowej.

[wskazane jest dołączenie kserokopii dokumentu świadczącego o zmianie w stanie zdrowotnym, np. karty wypisowej ze szpitala czy zaświadczenia lekarskiego informującego o nowych dolegliwościach]

Wojewódzka Komisja Lekarska w ...
za pośrednictwem
Powiatowej Komisji Lekarskiej

ODWOŁANIE

od orzeczenia Powiatowej Komisji Lekarskiej w... z dnia... ozn... (sygnatura akt)
Działając na podstawie art. 127 § 1 k.p.a., wnoszę odwołanie od orzeczenia Powiatowej Komisji Lekarskiej w.... z dnia.... ozn..... w sprawie

ustalenia stopnia mojej zdolności do czynnej służby wojskowej, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu: naruszenie treści art. 7 k.p.a. poprzez nie wyjaśnienie faktycznego stanu mojego zdrowia.

Wskazując na powyższe, wnoszę o uchylenie przedmiotowego orzeczenia i zmianę kwalifikacji stopnia mojej zdolności do czynnej służby wojskowej.

UZASADNIENIE

Powiatowa Komisja Lekarska w... orzeczeniem z dnia.... ozn.... dokonała ustalenia stopnia mojej zdolności do czynnej służby wojskowej.

Przeprowadzone przez Powiatową Komisję Lekarską postępowanie nie doprowadziło do wyjaśnienia faktycznego stanu mojego zdrowia.

W szczególności pominięto zgłaszane przeze mnie dolegliwości dotyczące.

..... (tutaj wymienić jakie) na które cierpię, oraz przebytych chorób i urazów.

.... (wymienić jakie) Wskazując na powyższe, wnoszę jak we wstępie.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w.....

Skarżący: (dane osobowe)

Zaskarżone orzeczenie:

Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w... z dnia... ozn... w sprawie ustalenia zdolności do czynnej służby wojskowej.

SKARGA

na orzeczenie Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w..... z dnia..... znak:....

Działając na podstawie art. 53 par. 1 w związku z art. 52 par. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, wnoszę skargę na orzeczenie Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w..... z dnia..... ozn..... w sprawie ustalenia zdolności do czynnej służby wojskowej, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

- naruszenie treści art. 7 k.p.a. polegające na niedokładnym wyjaśnieniu stanu faktycznego sprawy oraz pominięciu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów.

Wskazując na powyższe, wnoszę o uwzględnienie skargi poprzez:

- uchylenie orzeczenia Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w.....

- zobowiązanie Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej do zwrotu na rzecz skarżącego kosztów przedmiotowego postępowania.

UZASADNIENIE

W dniu..... Powiatowa Komisja Lekarska w.... wydała orzeczenie, ustalając moją zdolność do czynnej służby wojskowej

Od przedmiotowego orzeczenia wniosłem odwołanie do Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w...., załączając dokumentację lekarską, której treść podważała słuszność ustaleń dokonanych przez organ I instancji.

Rozpatrując sprawę w ramach postępowania odwoławczego Wojewódzka Komisja Lekarska w...., w dni..... wydała orzeczenie, w którym podtrzymała stanowisko Powiatowej Komisji Lekarskiej.

Wydając przedmiotowe rozstrzygnięcie, Wojewódzka Komisja Lekarska w..... pominęła wskazywane przeze mnie fakty potwierdzone złożonymi do akt sprawy dokumentami lekarskimi,

Ponieważ przeprowadzone przez organy obu instancji postępowanie narusza treść zasady określonej w art. 7 k.p.a., wnoszę jak we wstępie.

WZORY PISM W POSTĘPOWANIU O UDZIELENIE ODROCZENIA

Nie zamieszczamy wzorów wniosków dot. odroczeń ze względu na pobieraną naukę, są one raczej formalnością - najważniejsze jest dołączone zaświadczenie.

Do Prezydent (wójt, burmistrz) miasta, gminy

WNIOSEK O ODROCZENIE ZASADNICZEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ ZE WZGLĘDU NA KONIECZNOŚĆ SPRAWOWANIA BEZPOŚREDNIEJ OPIEKI NAD CZŁONKIEM RODZINY

Działając na podstawie art. 39 ust. 1 pkt. 3 w związku z art. 39a ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP z dnia 21 listopada 1967 r., wnoszę o uznanie konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem mojej rodziny, a to..... (podajesz dane osoby/osób, którą masz się opiekować, jej datę urodzenia, stopień pokrewieństwa, miejsce zamieszkania - a następnie powód dla, którego musisz się nią opiekować)

[Musisz załączyć dokumenty potwierdzające fakty podane we wniosku: wiek, chorobę, fakt wspólnego zamieszkania, orzeczenie o niemożności samodzielnej egzystencji, orzeczenie sądu, ewentualnie oświadczenie osoby, którą masz się opiekować, o tym, że Twoja opieka jest niezbędna itd. Co dokładnie musisz załączyć określa ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 3 STYCZNIA 2006 r.]

Wojewoda....
za pośrednictwem
Prezydenta, wójta, burmistrza

ODWOŁANIE

od decyzji Prezydenta miasta.../wójta gminy/burmistrza
z dnia..... ozn.....

Działając na podstawie art. 127 § 1 k.p.a. w związku z treścią art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP, wnoszę odwołanie od decyzji.... z dnia....., znak...., odmawiającego uznanie konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem mojej rodziny, zarzucając ww. rozstrzygnięciu naruszenie treści art. 7 k.p.a. oraz art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy, polegające na nie wyjaśnieniu stanu faktycznego sprawy i błędnym przyjęciu, iż nie zostały zrealizowane przesłanki do odroczenia zasadniczej służby wojskowej.

Wskazując na powyższe, wnoszę o uchylenie orzeczenia organu I instancji i odroczenie zasadniczej służby wojskowej w trybie określonym art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy.

UZASADNIENIE

Rozpatrując mój wniosek, prezydent/wójt/burmistrz błędnie przyjął, iż możliwość sprawowania opieki posiadają również inni członkowie mojej rodziny.

Powyższe ustalenie jest bezzasadne, albowiem pomija rzeczywistą sytuację mojej rodziny.

Wbrew twierdzeniu prezydenta/wójta/burmistrza...jestem jedyną osobą, która może zapewnić konieczną bezpośrednią opiekę mojemu bliskiemu.

Wskazując na powyższe, wnoszę jak we wstępie.

[Załączniki]

Wojewódzki Sąd Administracyjny w.....
Skarżący:..... (Dane osobowe)

Zaskarżona decyzja: Wojewody..... z dnia..... ozn.....w sprawie odmowy uznania za koniecznego do sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny.

SKARGA

na decyzję Wojewody..... z dnia..... ozn.....

Działając na podstawie art. 53 par. 1 w związku z art. 52 par. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, wnoszę skargę na decyzję Wojewody z dnia..... ozn..... w sprawie odmowy uznania za koniecznego do sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu:

- naruszenie treści art. 7 k.p.a., polegające na niedokładnym wyjaśnieniu stanu faktycznego sprawy oraz pominięciu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów.

Wskazując na powyższe, wnoszę o uwzględnienie skargi poprzez:

- uchylenie decyzji Wojewody
- zobowiązanie Wojewody.... do zwrotu na rzecz skarżącego kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

W dniu..... Prezydent/wójt/burmistrz..... wydał orzeczenie odmawiające uznania mnie za koniecznego do sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny. Od przedmiotowego orzeczenia wniosłem odwołanie do Wojewody....., załączając stosowną dokumentację, której treść podważała słuszność ustaleń dokonanych przez organ I instancji.

Rozpatrując sprawę w ramach postępowania odwoławczego, Wojewoda.....w dniu... wydał decyzję, w której podtrzymał stanowisko Prezydenta miasta.../wójta gminy/burmistrza.

Wydając przedmiotowe rozstrzygnięcie, Wojewoda..... pominął wskazywane przeze mnie fakty potwierdzone złożonymi do akt sprawy dokumentami świadczącymi, że wyłącznie ja mogę sprawować bezpośrednią opiekę nad członkiem rodziny.

Ponieważ przeprowadzone przez organy obu instancji postępowanie narusza treść zasady określonej, w art. 7 k.p.a., wnoszę jak we wstępie.

[załączniki]

Wojskowa Komenda Uzupelnień w...

WNIOSEK

Na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony wnoszę o udzielenie mi odroczenia w wymiarze 12 miesięcy w związku z zaistnieniem trudnej sytuacji rodzinnej.

Wniosek swój motywuję bardzo złymi warunkami materialnymi oraz tym, iż jestem obecnie jedyną osobą zapewniającą byt mojej rodzinie.

Mieszkam w tej chwili wraz z młodszym bratem oraz matką. Mój ojciec zmarł w ...

Matka od ... roku pozostaje bez pracy, nie przysługuje jej również zasiłek dla bezrobotnych. Ze względu na zły stan jej zdrowia (zwyrodnienie stawów) znalezienie pracy jest w tej chwili niemożliwe.

Mojemu bratu ... także nie przysługuje zasiłek dla bezrobotnych.

Ja po skończeniu szkoły zawodowej podjąłem naukę w Technikum, musiałem ją jednak przerwać z powodu konieczności znalezienia pracy zarobkowej.

Od grudnia 2001 roku pracuję w....

Obecnie moja pensja z wszystkimi dodatkami wynosi Poza moją pensją jedynymi dochodami mojej rodziny jest renta rodzinna Wynosi ona w tej chwili ...

Po opłaceniu wszystkich miesięcznych rachunków (czynsz, prąd, gaz, telefon) tj. około 500 zł i tak pozostaje nam niewiele pieniędzy na zapewnienie podstawowych środków do życia.

Proszę o wzięcie pod uwagę dokumentów które załączyłem do mojego wniosku

Proszę o pozytywne rozpatrzenie.

Z poważaniem

W załączeniu:

- kserokopia decyzji o przyznaniu renty
- zaświadczenie Urzędu Pracy dla mojego brata
- zaświadczenie UP dla mojej matki
- kserokopia mojej umowy o pracę
- kserokopia zaświadczenia o zarobkach
- zaświadczenie o pobieraniu nauki ze szkoły mojego brata
- zaświadczenie o pobieraniu nauki z mojej szkoły

WZORY PODAŃ O SŁUŻBĘ ZASTĘPCZĄ

Poniżej podane są przykładowe motywacje, ale oczywiście należy wpisać własne

Przykład 1

Do: Komisja Wojewódzka do Spraw Służby Zastępczej
Za pośrednictwem: Wojskowa Komenda Uzupełnień ul. ...

Na podstawie art. 85 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. oraz art. 11 ustawy o służbie zastępczej z 2003 r w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania zwracam się z wnioskiem o przeznaczenie mnie do służby zastępczej.

UZASADNIENIE

Wyznawane przeze mnie zasady moralne, a w szczególności: szacunek dla życia oraz godności ludzkiej i wolności, uniemożliwiają mi podporządkowanie się zasadom służby wojskowej.

Rodzice wychowywali mnie, wpajając poszanowanie dla najwyższych wartości, takich jak życie ludzkie, wolność i godność. W myśl zasad moralnych, które wyznaję, nic nie usprawiedliwia zamachu na wyżej wymienione wartości.

Nie mogę i nie chcę nosić (ani się posługiwać) jakąkolwiek bronią. Podkreślam, iż wyrzekam się przemocy i agresji oraz że nigdy nie dokonam zamachu na życie drugiego człowieka.

W swoim dotychczasowym życiu nigdy nie naruszyłem żadnej z wyznawanych przeze mnie zasad.

Wskazując na powyższe, wnoszę jak we wstępie.

Przykład 2

Działając na podstawie art. 189 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania z uwagi na wyznawane zasady moralne zwracam się z uprzejmą prośbą o skierowanie mnie do odbycia służby zastępczej.

UZASADNIENIE

Wyznawane przeze mnie zasady moralne, a w szczególności: szacunek dla życia oraz godności ludzkiej i wolności uniemożliwiają mi podporządkowanie się zasadom służby wojskowej. Rodzice wychowywali mnie, wpajając poszanowanie dla najwyższych wartości, takich jak życie ludzkie, wolność i godność. W myśl zasad moralnych, które wyznaję, nic nie usprawiedliwia zamachu na wyżej wymienione wartości.

Nie mogę i nie chcę nosić (ani się posługiwać) jakąkolwiek bronią. Podkreślam, iż wyrzekam się przemocy i agresji oraz że nigdy nie dokonam zamachu na życie drugiego człowieka.

W swoim dotychczasowym życiu nigdy nie naruszyłem żadnej z wyznawanych przeze mnie zasad.

Wskazując na powyższe, wnoszę jak we wstępie.

Przykład 3

Na podstawie art. 85 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. oraz art. 11 ustawy o służbie zastępczej z 2003 r. zwracam się z wnioskiem o przeznaczenie mnie do służby zastępczej.

Wyznawane przeze mnie i odzwierciedlone w moim postępowaniu zasady moralne nie pozwalają mi na pełnienie służby wojskowej...

Jako pacyfista osoba kierująca się w swoim życiu zasadami niestosowania przemocy i poszanowania każdego człowieka, uważam, że przemoc nie może być we współczesnym świecie metodą rozwiązywania konfliktów, gdyż prowadzi ona do cierpień i śmierci tysięcy istnień ludzkich oraz potężnych zniszczeń, tak jak to np. miało miejsce podczas konfliktu w b. Jugosławii...

Tym samym, odmawiając pełnienia zasadniczej służby wojskowej, nie chce się przyczynić do takiego stanu rzeczy...

Sumienie nie pozwala mi na dokonywanie takich czynności jak uczenia się strzelania czy celowania do tarczy z wizerunkiem człowieka, co ma celu nauczenie się sposobów zabijania...

Uważam, że jedynie pokojowe rozstrzygnięcie konfliktów, tolerancja dla innych poglądów i wzajemne zrozumienie mają sens i są dobrą alternatywą dla świata pełnego nienawiści i wojen...

Chciałbym jednocześnie dodać, że wniosek mój nie ma na celu uchylecia się od obowiązku na rzecz społeczeństwa, a jedynie chęcią jego spełnienia w formie zgodnej z moimi poglądami. Zatem zgłaszam gotowością odbycia służby zastępczej.

Przykład 4

Na podstawie art. 85 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. oraz art. 11 ustawy o służbie zastępczej z 2003 r. zwracam się z wnioskiem o przeznaczenie mnie do służby zastępczej.

Proszę swą motywuję tym, iż zasady moralne, którymi kieruję się w życiu uniemożliwiają mi złożenie przysięgi wojskowej a co za tym idzie odbycie zasadniczej służby wojskowej. Podstawowymi i najważniejszymi wyznawanymi prze zemnie zasadami jest umiłowanie bliźniego oraz umiłowanie życia.

Umilowanie bliźniego rozumiem jako postawę moralną polegającą na umiejętności przebaczenia, poświęcenia życia dla drugiego człowieka oraz poświęcenie siebie dla dobra ludzkości. W miłości bliźniego upatruje swój cel jak i jedyną drogę dla ludzkości.

Umiłowanie życia rozumiem jako postawę moralną polegającą na zdolności współ odczuwania wobec ludzi i zwierząt oraz braniu za ich życie odpowiedzialności.

Owa postawa moralna obliuguje mnie do wegetarianizmu. Wegetarianizm jest to rozumienie świata przyrody i ludzkości jako nierozzerwalnej całości, umiłowanie wolności jednostki, odpowiedzialność za ludzkość i świat przyrody. Naturalną i oczywistą konsekwencją wegetarianizmu jest eliminacja z codziennego menu produktów pochodzenia zwierzęcego. Dowodem mojej postawy moralnej jest aktywna działalność w organizacjach ekologicznych takich jak..... Złożenie przysięgi wojskowej byłoby dla mnie ewidentną hipokryzją oraz źródłem konfliktu sumienia gdyż umiłowanie bliźniego jak i umiłowanie życia stoją w oczywistej sprzeczności z postawami moralnymi budowanymi przez Wojsko Polskie i zcentralizowana władza ... (wpisujesz aktualnie rządzących) z nie znanych i nie rozumiałych przyczyn stoi na straży poglądu jakoby postawy moralne oraz umiejętność zabijania uczone w wojsku są dobrym gwarantem bezpieczeństwa polskiej państwowości. Moje poglądy nie pozwalają mi na myślenie takimi kategoriami. Nie zamierzam unikać odpowiedzialności związanej z powszechnym obowiązkiem obrony ojczyzny. Do obrony Ojczyzny w moim przypadku przyczynić się mogę jedynie poprzez pracę fizyczną zgodną z moimi kwalifikacjami.

Moje stanowisko zgodne jest z obowiązującym prawodawstwem oraz z art. 18 Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych

Proszę, więc o skierowanie mnie do służby zastępczej.

Przykład 5

Zwracam się z uprzejmą prośbą o przyznanie mi służby zastępczej na podstawie.....

Prośbę swą motywuję następującymi argumentami: Fundamentem mych przekonań jest pacyfizm i wiążące się z nim względy moralne i etyczne. Poprzez moją pacyfistyczną postawę propaguję pokój i potępiam stosowanie przemocy, szkolenie się w zabijaniu, wspomaganie instytucji powodujących wojny oraz wszystkie wojny bez względu na ich charakter. Patrząc na kraje rozwinięte kulturowo widzimy jak rządy o liberalnych poglądach likwidują przymusową służbę wojskową, jako relikw epoki totalitaryzmu, nieodłącznie związanej z faszyzmem i komunizmem. W dobie dzisiejszej światowej polityki międzypaństwowej, mającej charakter kosmopolityczny, fizyczne granice państw straciły jakikolwiek sens, a co za tym idzie umilitarnianie mieszkających w tych krajach ludzi. Jestem przekonany, że obecnie możliwe jest rozwiązywanie konfliktów drogą dyplomatyczną. Żadnej wojny nie można przekładać nad życie ludzkie, które

jest dla mnie wartością najwyższą. Wojsko przygotowuje do wojny ucząc zabijania drugiego człowieka, a więc stanowi potencjalną przyczynę wojny. Moje uczestnictwo w czynnej służbie wojskowej i związane z tym posługiwanie się bronią, jako narzędziem służącym tylko do zabijania ludzi, uważam za popieranie niemoralnej moim zdaniem instytucji. Nie pozwala mi na to wyznawany przeze mnie system wartości. Nie zamierzam unikać odpowiedzialności.....

WZORY ODWOŁAŃ PODCZAS PROCEDURY PRYZNAWANIA SŁUŻBY ZASTĘPCZEJ

Uwaga! Przypominamy, że to są tylko wzory. Powinno się utrzymywać swoją dotychczasową argumentację dotyczącą swoich przekonań a przypadku skargi do WSA odnieść się do uzasadnienia Komisji.

Komisja ds. Służby Zastępczej
za pośrednictwem
Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w....

Odwołujący: (dane)

Zaskarżane orzeczenie: Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w....
w sprawie o... sygn. akt.....

ODWOŁANIE

od orzeczenia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w..... z dnia..... w sprawie o sygn. akt..... odmawiającego skierowania poborowego do służby zastępczej ze względu na wyznawane zasady moralne.

Działając na podstawie art. 127 k.p.a. w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej wnoszę odwołanie od orzeczenia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w..... z dnia....., zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu:

1. Naruszenie treści art. 6 k.p.a. w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

2. Naruszenie zasady określonej w art. 7 k.p.a., polegające na nie wyjaśnieniu stanu faktycznego sprawy i przyjęciu jako podstawy rozstrzygnięcia przekonań członków Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej a nie poborowego.

3. Naruszenie zasady określonej w art. 8 k.p.a., polegające na celowym przeinaczaniu twierdzeń poborowego, podważające nie tylko zaufanie strony

do Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej jako instytucji, ale również świadczą o braku elementarnego obiektywizmu podczas rozpatrywania wniosku poborowego.

4. Naruszenie treści art. 107 § 3 k.p.a. poprzez brak jakiegokolwiek uzasadnienia prawnego oraz zamieszczenie jedynie szczątkowego uzasadnienia faktycznego orzeczenia.

Wskazując na powyższe, wnoszę o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i zakwalifikowanie mnie do odbycia służby zastępczej.

Wystąpiłem do Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w..... ze stosownym wnioskiem sporządzonym w trybie określonym w art. 11 Ustawy o Służbie Zastępczej, oświadczając, iż nie jestem w stanie podporządkować się zasadom służby wojskowej, takim chociażby jak bezwzględne służbowe podporządkowanie, konieczność wykonywania rozkazów, obowiązek noszenia munduru oraz broni.

Uważam, iż absolutnie żadna sytuacja nie uzasadnia oraz nie usprawiedliwia używania broni przeciwko innym ludziom.

Moim zdaniem każda wojna jest zbrodnią przeciwko ludzkości i podstawowym naturalnym prawom człowieka. Nie mogę, więc służyć w armii, która jako instytucja stanowi podstawowy element każdej wojny. Sądzę, iż noszenie broni, czyli narzędzia służącego tylko i wyłącznie do zabijania, jest sprzeczne z zasadami humanizmu i nie może zostać usprawiedliwione żadnymi, nawet najbardziej szczytnymi, ideami.

Zgodnie z treścią art. 1 ustawy o służbie zastępczej z dnia 28 listopada 2003 r. oraz obowiązującego przepisu art. 3 ust. 3 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, który stanowi, iż "ze względu na przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne obywatele mogą występować o przeznaczenie do służby zastępczej na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej" Pomimo tego Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w..... przeprowadziła postępowanie, odmawiając zakwalifikowania mnie do służby zastępczej.

W trakcie postępowania naruszono normy art. 2 pkt 5 oraz art. 3 ust. 3 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. Twierdzenie Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w....., iż wyznawane przeze mnie zasady są używane hasłowo i egoistycznie, świadczy o tym, iż Komisja nie raczyła zachować nawet pozorów elementarnego obiektywizmu.

Z uwagi na powyższe uprzejmie proszę o umożliwienie mi odbycia służby zastępczej w trybie przewidzianym w ustawie o służbie zastępczej z dnia 28 listopada 2003 r.

Skarżący: (dane)

Zaskarżono orzeczenie: orzeczenie Komisji ds. Służby Zastępczej z dnia.... ozn.... w przedmiocie odmowy zakwalifikowania do odbycia służby zastępczej.

SKARGA

na orzeczenie Komisji ds. Służby Zastępczej z dnia..... ozn..... odmawiające zakwalifikowania poborowego do odbycia służby zastępczej.

Działając na podstawie art. 3 par. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, zaskarżam orzeczenie Komisji ds. Służby Zastępczej w.....z dnia..... ozn..... w przedmiocie odmowy zakwalifikowania do odbycia służby zastępczej, zarzucając ww. orzeczeniu:

1. Naruszenie treści art. 6 k.p.a. w związku z art. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. służbie zastępczej, polegające na przyjęciu przez Komisję ds. Służby Zastępczej w..... pozaustawowych kryteriów oceny wniosku o skierowanie do odbycia służby zastępczej.

2. Naruszenie treści art. 6 k.p.a. w związku z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, polegające na przekroczeniu określonych przez ustawodawcę granic możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego w sprawie.

3. Naruszenie treści art. 7 i 8 k.p.a.

Wskazując na powyższe, wnoszę o stwierdzenie nieważności orzeczenia Komisji ds. Służby Zastępczej ze względu na wydanie go z rażącym naruszeniem prawa bądź uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi II instancji.

Równocześnie, działając na podstawie art. 61 par. 3 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, wnoszę o wydanie postanowienia o wstrzymaniu wykonania orzeczenia poprzez zawieszenie czynności powołania do odbywania zasadniczej służby wojskowej do czasu rozpatrzenia skargi.

Ponadto wnoszę o zasądzenie od Komisji ds. Służby Zastępczej na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Działając w oparciu o treść art. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. służbie zastępczej wystąpiłem z wnioskiem o skierowanie do odbycia służby zastępczej.

W uzasadnieniu wniosku złożyłem oświadczenie określające treść wyznawanych przeze mnie zasad moralnych.

Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w..... orzeczeniem z dnia..... ozn..... odmówiła zakwalifikowania mnie do odbycia służby zastępczej.

Od powyższego orzeczenia wniosłem odwołanie do Komisji ds. Służby Zastępczej, wskazując na bezzasadność rozstrzygnięcia organu I instancji. W dniu..... Komisja ds. Służby Zastępczej wydała orzeczenie, ponownie odmawiając zakwalifikowania mnie do odbycia służby zastępczej.

Z treści uzasadnienia ww. orzeczenia wynika, iż zdaniem organu II instancji wyznawane przeze mnie zasady moralne nie są rzeczywiste i nie uniemożliwiają odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Orzeczenie Komisji ds. Służby Zastępczej narusza treść art. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. służbie zastępczej oraz art. 3 ust. 3 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Zgodnie z treścią art. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. służbie zastępczej "1.Poborowy, który został, na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej przeznaczony do odbycia zasadniczej służby wojskowej albo przeszkolenia wojskowego może złożyć wniosek o przeznaczenie go do służby zastępczej. 2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien w szczególności zawierać: 1) oświadczenie o wyznawanych przekonaniach religijnych; 2) wskazanie w wyznawanej doktrynie religijnej podstawy wyłączającej możliwość odbywania służby wojskowej oraz wykazać rzeczywiste związki z wyznawaną doktryną religijną lub wskazać wyznawane zasady moralne, które pozostają w sprzeczności z obowiązkami żołnierza odbywającego służbę wojskową."

Tymczasem wbrew cytowanemu przepisowi zarówno organ I instancji, jak i organ odwoławczy zignorowały obowiązujące normy prawa i rozpatrzyły sprawę w oparciu o własny, pozaustawowy katalog kryteriów oceny wniosku.

Podczas prowadzonego postępowania naruszono także zasadę, określoną w art. 2 pkt. 5 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, przesłuchując wnioskodawcę o okoliczność wyznawanych zasad i przekonań.

Złożyłem wymagany art. 11 ustawy pisemny wniosek o skierowanie do odbycia służby zastępczej. Przedmiotowy wniosek spełniał wszelkie wymogi określone art. 11 ust.2 ustawy. Zgodnie z treścią art.11 ust.1 i 2 ustawy złożyłem stosowne (pisemne) oświadczenie w sprawie treści wyznawanych zasad moralnych i przekonań oraz wskazałem w nich podstawy wyłączające możliwość odbywania służby wojskowej oraz wykazałem, że pozostają one w sprzeczności z obowiązkami żołnierza odbywającego służbę wojskową. Spełniłem, więc wszystkie określone przez prawo wymogi do uzyskania kwalifikacji do odbycia służby zastępczej.

Postępowanie kolejnych orzekających w sprawie organów opiera się wyłącznie na pozaustawowej samowoli i pozostaje w sprzeczności z wyżej cytowanymi przepisami. Pokazane przez Komisję Wojewódzką ds. Służby Zastępczej w....., a następnie Komisję ds. Służby Zastępczej ustalenia stanowią wyłącznie odzwierciedlenie osobistych poglądów członków komisji i nie mają nic wspólnego z obiektywnym gromadzeniem materiału dowodowego i jego rzetelną oceną.

Wskazując na powyższe, wnoszę jak we wstępie.

Załączniki:

- 1) 3 x kopia skargi
- 2) kserokopia orzeczenia Komisji ds. Służby Zastępczej.

WZORY INNYCH PRZYDATNYCH WNIOSKÓW I ODWOŁAŃ

Wzory pism podano na przykładach z procedury występowania o służbę zastępczą, mają one jednak zastosowanie także do innych wniosków. Każda decyzja urzędnika może zostać zaskarżona, a występując przed jakąkolwiek komisją można składać wszelakie wnioski. Skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, składamy według właściwości terytorialnej, czyli jeśli składamy skargę na decyzję organu lokalnego (np. Komisji Wojewódzkiej ds. st. zast.) kierujemy skargę do sądu w naszym województwie. Natomiast jeśli skarga dotyczy decyzji organu centralnego (np. Komisji ds. st. zast.) skarga idzie do sądu w Warszawie.

Wojewódzki Sztab Wojskowy w.....

SKARGA

na naruszenie praworządności przez urzędnika Wojskowej Komendy Uzupelnień w.....

Działając na podstawie art. 227 k.p.a. w związku z art. 63 § 1 i § 4 k.p.a., wnoszę skargę na urzędnika Wojskowej Komendy Uzupelnień w..... (danych osobistych ww. nie znam), który to urzędnik w dniu... odmówił przyjęcia i potwierdzenia odbioru wniosku o skierowanie do odbycia służby zastępczej.

Załącznik:

- 1) wniosek o skierowanie do odbycia służby zastępczej
-

WNIOSEK O DOPUSZCZENIE DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO PSYCHOLOGA

W związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie wniosku o skierowanie do odbycia służby zastępczej wnoszę o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa na okoliczność treści oraz intensywności wyznawanych przeze mnie przekonań religijnych i zasad moralnych w celu wykazania, iż ich treść uniemożliwia mi odbycie zasadniczej służby wojskowej.

PEŁNOMOCNICTWO

Działając na podstawie art. 33 §1 k.p.a., upoważniam..... (imię i nazwisko, adres)..... do występowania w moim imieniu jako pełnomocnik przed..... w sprawie.....

Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w

WNIOSEK DOWODOWY

Działając na podstawie art. 78 § 1 k.p.a., wnoszę o przeprowadzenie dowodu przesłuchania świadka, a to..... (imię i nazwisko świadka), zam..... na okoliczność wyznawanych przeze mnie zasad moralnych.

Uzasadnienie

Prowadzone przez Komisję Wojewódzką ds. Służby Zastępczej w..... postępowanie ma na celu ustalenie, czy wyznawane przeze mnie zasady moralne są rzeczywiste, oraz ustalenie ich treści.

Jedną z osób, które posiadają wiedzę na temat treści oraz intensywności wyznawanych przez wnioskodawcę zasad, jest p.

Ponieważ wiadomości posiadane przez świadka mają istotne znaczenie dla wyjaśnienia kluczowych dla sprawy okoliczności, działając w oparciu o treść art. 78 § 1 k.p.a. w związku z art. 75 § 1 k.p.a., wnoszę jak we wstępie.

Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w

Dotyczy: wezwania z dnia..... nr. do zgłoszenia się przed Komisję Wojewódzką ds. Służby Zastępczej w.....w sprawie rozpatrzenia wniosku o skierowanie do odbycia służby zastępczej.

WNIOSEK O PRZYWRÓCENIE TERMINU

W związku z wyznaczonym terminem do zgłoszenia się przed Komisję Wojewódzką ds. Służby Zastępczej w..... w sprawie rozpatrzenia wniosku

o skierowanie do odbycia służby zastępczej, działając na podstawie art. 58 § 1 k.p.a. wnoszę o:

- uznanie, iż nie zgłoszenie się w wyznaczonym terminie nastąpiło z przyczyn przeze mnie niezawinionych (zaświadczenie lekarskie potwierdzające fakt choroby),

- wyznaczenie kolejnego terminu, który umożliwi mi zgłoszenie się przed Powiatową Komisją Poborową i uczestnictwo w prowadzonym postępowaniu.

Równocześnie informuję, iż zachowałem 7-dniowy termin od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu do wniesienia niniejszej prośby.

Komisja ds. Służby Zastępczej
za pośrednictwem

Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w.....

Dotyczy: odwołania od orzeczenia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w..... z dnia..... ozn..... w przedmiocie odmowy zakwalifikowania do odbycia służby zastępczej.

WNIOSK O PRZYWRÓCENIE TERMINU DO WNIESIENIA ODWOŁANIA

Działając na podstawie art. 58 § 2 k.p.a. w związku z art. 129 § 2 k.p.a., wnoszę o: przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od orzeczenia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w..... z dnia..... ozn..... w przedmiocie odmowy zakwalifikowania do odbycia służby zastępczej.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia..... Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej w..... odmówiła zakwalifikowania mnie do odbycia służby zastępczej.

Ww. decyzję doręczono w dniu....., pouczając mnie o możliwości wniesienia odwołania.

Ze względu na stan zdrowia (chorobę) nie byłem w stanie sporządzić odwołania w zakreślonym terminie. Z przyczyn przeze mnie nie zawinionych nastąpiło uchybienie przedmiotowego terminu.

Dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia, potwierdzające fakt choroby.

Zwracam się z prośbą o uznanie, iż naruszenie terminu nastąpiło z przyczyn przeze mnie niezawinionych, i przywrócenie terminu do wniesienia odwołania. Równocześnie informuję, iż zachowałem 7-dniowy termin od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu do wniesienia niniejszej prośby.

Załączniki:

- 1) kserokopia zaświadczenia lekarskiego z dnia.....
- 2) kserokopia odwołania.

Wojewódzki Sąd Administracyjny
w

Skarżący..... (dane)

Zaskarżono orzeczenie: Komisji ds. Służby Zastępczej w..... z dnia..... ozn..... w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od orzeczenia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej w....., odmawiającego skierowania wnioskodawcy do odbycia służby zastępczej.

SKARGA

Na postanowienie Komisji ds. Służby Zastępczej z dnia..... ozn.....w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do wniesienia odwołania.

Działając na podstawie art. 3 par. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, zaskarżam postanowienie Komisji ds. Służby Zastępczej w..... z dnia ozn..... dotyczące odmowy przywrócenia terminu do wniesienia odwołania, zarzucając przedmiotowemu rozstrzygnięciu naruszenie treści art. 58 §1 k.p.a. polegające na bezzasadnym przyjęciu, iż naruszenie terminu do wniesienia odwołania nastąpiło z przyczyn zawinionych przez skarżącego.

Wskazując na powyższe, wnoszę o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zobowiązanie Komisji ds. Służby Zastępczej do przywrócenia terminu do wniesienia Równocześnie wnoszę o zarządzenie od zobowiązanie Komisji ds. Służby Zastępczej na rzecz skarżącego zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

W dniu..... Komisja Wojewódzka ds. Służby Zastępczej wydała orzeczenie odmawiające zakwalifikowania mnie do odbycia służby zastępczej.

Powyższe orzeczenie zawierające pouczenie o możliwości wniesienia w terminie 14 dni odwołania zostało doręczone w dniu.....

Ponieważ ze względu na stan zdrowia (chorobę) nie mogłem dochować zakreślonego terminu, bezzwłocznie po ustaniu przeszkody wniosłem odwołanie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu.

Proszę o przywrócenie terminu uzasadniłem wskazując okoliczności, które uniemożliwiały wniesienie odwołania w terminie i w żaden sposób nie były przeze mnie zawinione.

Wyżej wskazane okoliczności zostały poparte dowodem w postaci zaświadczenia lekarskiego.

Rozpatrując sprawę z wniosku skarżącego o przywrócenie naruszonego terminu do wniesienia odwołania, Komisja ds. Służby Zastępczej w

dniu.....wydała postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia odwołania.

Wskazywane w uzasadnieniu ww. orzeczenia zarzuty są nieprzekonywujące i sprzeczne z przesłankami art. 59 § 2 k.p.a.

Podkreślam, iż nie tylko uprawdopodobniłem, ale nawet udowodniłem (zaświadczeniem lekarskim), iż naruszenie terminu nastąpiło ze względu na okoliczności przeze mnie niezawinione.

Wskazując na powyższe, wnoszę jak we wstępie.

Załączniki:

- 1) 3 x kopia skargi,
- 2) kserokopia postanowienia Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej,
- 3) kserokopia wniosku o przywrócenie terminu,
- 4) kserokopia zaświadczenia lekarskiego.

AKTY PRAWNE

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej (fragmenty)

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady przeznaczania do służby zastępczej, kierowania do jej odbycia oraz odbywania służby zastępczej przez podlegających obowiązkowi służby wojskowej, którym przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają na pełnienie tej służby.

Art. 2.

1. Odbywanie służby zastępczej uznaje się za spełnianie powszechnego obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie służby wojskowej.

2. Służba zastępcza polega na wykonywaniu prac na rzecz ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony

zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi oraz na rzecz administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości.

3. Służbę zastępczą odbywa się w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz w organizacjach pożytku publicznego, zwanych dalej "podmiotami".

4. Skierowanie do odbycia służby zastępczej w organizacji pożytku publicznego, którą jest jednostka organizacyjna kościoła lub związku wyznaniowego mającego osobowość prawną następuje wyłącznie za zgodą poborowego.

Art. 3.

Służba zastępcza trwa 18 miesięcy, a dla absolwentów szkół wyższych - 6 miesięcy.

Art. 6.

1. Do postępowania w sprawach określonych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

2. Od wydanych decyzji przysługuje skarga do sądu administracyjnego na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Rozdział 2 Podmiot

[Określa warunki i obowiązki, jakie musi spełnić jednostka, starająca się o możliwość zatrudnienia odbywającego służbę zastępczą. - dop. red.]

Art. 9.

Podmiot jest obowiązany zapewnić poborowemu: 1) bezpłatne zakwaterowanie, jeżeli czas dojazdu najtańszym środkiem publicznego transportu zbiorowego kolejowego lub autobusowego przewidziany w rozkładzie jazdy, łącznie z przesiadkami, przekracza w obie strony 2 godziny, licząc od stacji (przystanku) najbliższej miejsca odbywania służby zastępczej przez poborowego do stacji (przystanku) najbliższej miejsca pobytu; do czasu tego nie wlicza się dojazdu do i od stacji (przystanku) w obrębie miejscowości, z której poborowy dojeżdża, oraz miejscowości, gdzie poborowy odbywa służbę zastępczą; 2) odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej, dostarczane na zasadach określonych przepisami

działu X ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy; 3) możliwość korzystania z urządzeń socjalnych, na zasadach określonych dla pracowników zatrudnionych przez ten podmiot; 4) posiłki profilaktyczne i napoje, przyznawane na zasadach określonych przepisami wydanymi na podstawie Art. 232 ustawy Kodeks pracy, oraz inne posiłki, jeżeli poborowy odbywa służbę na stanowisku pracy, na którym pracownikom danego podmiotu przysługują takie posiłki; 5) bilety na codzienny dojazd z miejsca pobytu stałego albo czasowego do miejsca pełnienia służby i z powrotem, z wyjątkiem przypadków, gdy bezpłatny przejazd zapewnia podmiot we własnym zakresie; 6) przejazd najtańszym środkiem publicznego transportu zbiorowego kolejowego lub autobusowego po zakończeniu odbywania służby zastępczej do miejsca jego pobytu stałego albo czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

Rozdział 3 Przeznaczenie do służby zastępczej**Art. 10.**

1. Orzeczenie o przeznaczeniu do służby zastępczej wydaje komisja wojewódzka do spraw służby zastępczej, zwana dalej "komisją wojewódzką".

2. Komisję wojewódzką powołuje i odwołuje marszałek województwa. W skład komisji wojewódzkiej wchodzi przewodniczący komisji wojewódzkiej oraz członkowie komisji wojewódzkiej, w liczbie 5 osób.

3. Orzeczenia komisji wojewódzkiej zapadają w obecności, co najmniej 3 osób jej składu.

Art. 11.

1. Poborowy, który został, na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczony do odbycia zasadniczej służby wojskowej albo przeszkolenia wojskowego może złożyć wniosek o przeznaczenie go do służby zastępczej.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien w szczególności zawierać: 1) oświadczenie o wyznawanych przekonaniach religijnych; 2) wskazanie w wyznawanej doktrynie religijnej podstawy wyłączonej możliwości odbywania służby wojskowej oraz wykazać rzeczywiste związki z wyznawaną doktryną religijną lub wskazać wyznawane zasady moralne, które pozostają w sprzeczności z obowiązkami żołnierza odbywającego służbę wojсковą.

3. Poborowy, który złożył wniosek o przeznaczenie do służby zastępczej, do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia tego wniosku nie może być powołany do służby wojskowej.

4. Poborowy, którego wniosek o przeznaczenie do służby zastępczej został rozstrzygnięty negatywnie ostatecznym orzeczeniem, może wystąpić z kolejnym wnioskiem w tej sprawie nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tego orzeczenia. Wniosek skierowany do komisji wojewódzkiej przed upływem tego terminu nie podlega rozpoznaniu.

Art. 12.

1. Wniosek o przeznaczenie do służby zastępczej poborowy składa na piśmie do właściwej komisji

wojewódzkiej, za pośrednictwem wojskowego komendanta uzupełnień, najpóźniej w dniu doręczenia mu karty powołania do odbycia służby wojskowej.

2. Wojskowy komendant uzupełnień przesyła wniosek, o którym mowa w ust. 1, komisji wojewódzkiej w terminie 3 dni od dnia jego złożenia przez poborowego.

3. Komisja wojewódzka wydaje orzeczenie w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 13.

1. Poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień w terminie 14 dni od dnia otrzymania orzeczenia komisji wojewódzkiej przysługuje odwołanie do komisji do spraw służby zastępczej, zwanej dalej "komisją".

2. Komisję powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw pracy. W skład komisji wchodzi przewodniczący komisji oraz członkowie komisji, w liczbie 5 osób.

3. Orzeczenia komisji zapadają w obecności co najmniej 3 osób z jej składu.

Art. 14.

1. W skład komisji wojewódzkiej wchodzi osoba: 1) posiadająca wykształcenie wyższe; 2) niekarane sądownie; 3) przeciwko którym nie jest prowadzone postępowanie karne.

2. Co najmniej 2 osoby ze składu komisji wojewódzkiej muszą wykazać się dokumentami potwierdzającymi posiadanie wiedzy w zakresie religioznawstwa lub etyki.

3. Przewodniczącym komisji wojewódzkiej może zostać osoba spełniająca warunki określone w

ust. 1 i mogąca się wykazać co najmniej roczną praktyką w kierowaniu zespołami ludzkimi.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się do osób wchodzących w skład komisji.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb działania komisji wojewódzkiej i komisji, sposób dokumentowania działalności komisji wojewódzkiej i komisji, a także wzory orzeczeń w sprawach przeznaczania do służby zastępczej, uwzględniając konieczność zapewnienia szybkiego i sprawnego postępowania w sprawie, konieczność wykorzystania istniejących struktur etatowych wojewódzkich urzędów pracy oraz takiego utrwalania czynności dokonywanych przez komisję wojewódzką i komisję, które umożliwi wykorzystanie dokumentacji w postępowaniu odwoławczym.

Art. 16.

1. Wniosek poborowego o przeznaczenie do służby zastępczej rozpatruje komisja wojewódzka w obecności poborowego, w terminie i w miejscu określonych przez przewodniczącego komisji wojewódzkiej.

2. Jeżeli poborowy nie stawia się bez usprawiedliwionej przyczyny na posiedzenie komisji wojewódzkiej oraz nie zawiadomi jej w terminie 7 dni od dnia, w którym miał być rozpatrzony wniosek, o przyczynie nieobecności, rozpoznania wniosku poborowego o przeznaczenie do służby zastępczej następuje na kolejnym posiedzeniu komisji wojewódzkiej zwołanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia, w którym był wyznaczony pierwszy termin rozpatrzenia tego wniosku.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, komisja wojewódzka rozpoznaje wniosek poborowego również przy braku jego obecności.

4. Orzeczenie komisji wojewódzkiej wraz z uzasadnieniem doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień.

Art. 17.

[zobowiązuje do zwrotu kosztów przejazdu "najtańszym środkiem publicznego transportu zbiorowego" na posiedzenie komisji oraz "w przypadku wezwania poborowego przez marszałka województwa w sprawach związanych ze służbą zastępczą", a także rekompensatę za utracone zarobki za ten czas]

Rozdział 4 Kierowanie poborowego do odbycia służby zastępczej

Art. 18.

1. Marszałek województwa: 1) wydaje poborowemu kartę skierowania do odbycia służby zastępczej, zwaną dalej "kartą skierowania"; 2) kieruje poborowego do odbycia służby zastępczej w miarę możliwości do podmiotu mającego siedzibę w pobliżu jego miejsca pobytu stałego albo czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

2. Marszałek województwa o skierowaniu poborowego do skierowaniu poborowego do podmiotu zawiadamia pisemnie wojskowego komendanta uzupełnień i podmiot.

3. Dniem skierowania poborowego do odbycia służby zastępczej określonym w karcie skierowania jest dzień stawienia się poborowego do tej służby.

Art. 19.

Marszałek województwa zapewnia poborowemu

skierowanemu do odbycia służby zastępczej bezpłatny przejazd najtańszym środkiem publicznego transportu zbiorowego kolejowego lub autobusowego z miejsca jego pobytu stałego albo czasowego trwającego ponad 2 miesiące do miejscowości, w której ma odbywać tę służbę.

Art. 20.

1. Poborowy jest obowiązany stawić się do odbycia służby zastępczej w terminie i w miejscu określonych w karcie skierowania.

2. Podmiot, do którego został skierowany poborowy w celu odbycia służby zastępczej, jest obowiązany przyjąć go i zapewnić mu warunki wykonywania pracy określonej w umowie.

3. Niestawienie się poborowego do odbycia służby zastępczej jest usprawiedliwione w przypadku choroby stwierdzonej zaświadczeniem lekarskim.

4. O niemożności stawienia się do odbycia służby zastępczej poborowy zawiadamia podmiot w terminie 3 dni od dnia określonego w karcie skierowania.

5. Poborowy po ustaniu przyczyny, o której mowa ust. 3, jest obowiązany niezwłocznie zgłosić się do podmiotu i przedstawić zaświadczenie lekarskie usprawiedliwiające przyczynę niestawienia się do odbycia służby zastępczej.

6. W razie niestawienia się poborowego do odbycia służby zastępczej i niezawiadomienia o przyczynie tego niestawienia się, podmiot zawiadamia niezwłocznie marszałka województwa, prokuratora rejonowego i wojskowego komendanta uzupełnień.

Art. 21.

1. Marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej, odracza poborowemu, na jego wniosek, odbycie służby zastępczej ze względu na:

1) wybór na posła - na czas pełnienia mandatu;

2) kandydowanie do Sejmu - na czas trwania kampanii wyborczej;

3) konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nim zamieszkałym, który:

a) nie ukończył 16 roku życia, b) został uznany za stale niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, c) został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy oraz samodzielnej egzystencji na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń, d) został zaliczony do znacznego stopnia

niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, e) ukończył 75 rok życia - jeżeli nie ma innego pełnoletniego członka rodziny bliższego lub równego stopniem pokrewieństwa obowiązanego do sprawowania tej opieki, albo ze względu na obowiązek sprawowania opieki wynikającej z prawomocnego orzeczenia sądu - na czas sprawowania tej opieki, z zastrzeżeniem ust. 4;

4) pobieranie nauki w szkole wyższej, jeżeli jest on studentem, albo pobieranie nauki w zakładzie kształcenia nauczycieli - na czas pobierania tej nauki, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku

kalendaryzowym, w którym poborowy kończy 27 rok życia;

5) pobieranie nauki w szkole ponadgimnazjalnej, a do dnia 31 sierpnia 2008 r. także w szkole ponadpodstawowej - na czas pobierania tej nauki, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendaryzowym, w którym poborowy kończy 23 rok życia.

2. Odroczenia odbycia służby zastępczej ze względu na pobieranie nauki udziela się także poborowym będącym alumnami wyższych seminariów duchownych, osobami zakonnymi (po profesji czasowej), nowicjuszami w zakonach albo słuchaczami szkół duchownych kościołów i związków wyznaniowych mających osobowość prawną - na czas pobierania tej nauki.

3. Odroczenia odbycia służby zastępczej można udzielić również ze względu na ważne sprawy osobiste lub rodzinne poborowego, a w szczególności związane z zaistnieniem trudnej sytuacji osobistej lub rodzinnej, które nie stanowią podstawy do udzielenia poborowemu odroczenia z tytułu sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, albo z powodu konieczności załatwienia spraw związanych z prowadzeniem przez poborowego przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego albo innej działalności gospodarczej. Odroczenia nie udziela się, jeżeli spowodowałyby to nieodbycie służby zastępczej.

4. Odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, udziela się każdorazowo na czas określony we wniosku, nie dłuższy jednak niż 12 miesięcy.

5. Odroczenia, o którym mowa w ust. 3, udziela się tylko jeden raz, w wymiarze od 3 do 12 miesięcy.

6. Skreślenie z listy studentów lub słuchaczy zakładu kształcenia nauczycieli albo wydalenie ze studiów lub zakładu kształcenia nauczycieli powoduje utratę udzielonego odroczenia służby zastępczej z tytułu pobierania nauki.

7. Poborowy, któremu udzielono odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, po zakończeniu roku szkolnego lub akademickiego, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia kolejnego roku, przedstawia marszałkowi województwa zaświadczenie o ukończeniu poprzedniego albo rozpoczęciu nowego roku nauki.

8. Od decyzji marszałka województwa wydanej w sprawie odroczenia odbycia służby zastępczej przysługuje poborowemu odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego.

Rozdział 5 Przebieg służby zastępczej

Art. 23.

1. Poborowy odbywający służbę zastępczą nie pozostaje w stosunku pracy z podmiotem, do którego został skierowany w celu odbycia tej służby.

2. Dniem rozpoczęcia odbywania służby zastępczej przez poborowego jest dzień, w którym stanął się on do odbycia tej służby.

3. Podmiot, do którego stanął się poborowy w celu odbycia służby zastępczej: 1) zawiadamia o tym fakcie marszałka województwa oraz wojskowego komendanta uzupełnień w terminie 3 dni od dnia stawienia się poborowego; 2) zaznajał poborowego z

obowiązującym regulaminem pracy i z przepisami dotyczącymi odbywania służby zastępczej; 3) powierza poborowemu wykonywanie pracy po uprzednim przeszkoleniu go w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych, a także po uzyskaniu pozytywnych wyników wstępnych badań lekarskich.

Art. 24.

1. Do poborowych odbywających służbę zastępczą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy o: obowiązkach pracodawcy, obowiązkach pracownika, nagrodach i wyróżnieniach, karach za naruszenie porządku i dyscypliny pracy, ochronie wynagrodzenia za pracę, odpowiedzialności materialnej pracownika, świadczeniach przysługujących w okresie czasowej niezdolności do pracy, a także czasie pracy oraz bezpieczeństwie i higienie pracy.

2. W razie śmierci poborowego odbywającego służbę zastępczą członkom jego rodziny przysługuje odprawa pośmiertna na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, wypłacana przez podmiot.

Art. 25.

1. Poborowy odbywający służbę zastępczą nie może pełnić funkcji kierowniczej.

2. Na czas odbywania służby zastępczej ulega zawieszeniu członkostwo poborowego w związku zawodowym, którego jest członkiem w dniu powołania do tej służby.

3. Poborowy odbywający służbę zastępczą może brać udział tylko w strajku, w którym uczestniczą

wszyscy pracownicy zatrudnieni przez podmiot.

Art. 26.

1. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługują z tytułu pełnienia tej służby: 1) świadczenia, o których mowa w art. 9; 2) świadczenie pieniężne w kwocie 640,00 zł miesięcznie.

2. Świadczenia wymienione w ust. 1 pkt 2 i w Art. 9 pkt 1-5 przysługują za czas odbywania służby zastępczej.

3. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, podmiot wypłaca co miesiąc. Marszałek województwa dokonuje zwrotu wypłaconego przez podmiot świadczenia pieniężnego.

Art. 27.

1. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 9 dni kalendarzowych w pierwszym roku służby zastępczej i 11 dni kalendarzowych w drugim roku tej służby, a poborowemu, który jest absolwentem szkoły wyższej - w wymiarze 9 dni kalendarzowych.

2. Urlopu wypoczynkowego udziela się po odbyciu przez poborowego co najmniej 6 miesięcy służby, a poborowemu absolwentowi szkoły wyższej po odbyciu 3 miesięcy.

3. Jeżeli poborowy nie wykorzystał urlopu wypoczynkowego w całości albo w części z powodu czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby, podmiot udziela niewykorzystany urlop w terminie późniejszym, ustalonym z poborowym.

4. Za niewykorzystany urlop wypoczynkowy przysługuje ekwiwalent pieniężny, wypłacany ze

środków własnych podmiotu, w wysokości 1/30 świadczenia pieniężnego za każdy dzień niewykorzystanego urlopu.

5. Poborowemu przysługuje urlop z tytułu honorowego krwiodawstwa w wymiarze jednego dnia za każde oddane 200 ml krwi.

Art. 28.

1. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługuje zwolnienie od pracy w celu: 1) wykonania okresowych badań lekarskich i szczepień ochronnych; 2) osobistego stawienia się na wezwanie przed organem administracji publicznej, organem wymiaru sprawiedliwości albo organem ścigania karnego.

2. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługuje zwolnienie od pracy w razie: 1) ślubu poborowego lub urodzenia się jego dziecka albo zgonu i pogrzebu małżonka poborowego lub dziecka, ojca, matki, ojczyma lub macochy poborowego - w wymiarze 2 dni; 2) zgonu i pogrzebu jego siostry, brata, teściowej, teścia, babki, dziadka, a także innej osoby pozostającej na utrzymaniu poborowego lub pod jego bezpośrednią opieką - w wymiarze jednego dnia.

Art. 29.

1. Podmiot zawiadamia w terminie 14 dni marszałka województwa o każdej nieobecności w pracy poborowego odbywającego służbę zastępczą.

2. Jeżeli poborowy jest niezdolny do odbywania służby zastępczej z powodu choroby, marszałek województwa może wystąpić do wojskowego komendanta uzupełnień o skierowanie tego poborowego do wojskowej komisji lekarskiej w celu

ustalenia zdolności do czynnej służby wojskowej.

3. Okresu nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy nie zalicza się do czasu odbywania służby zastępczej i czas jej odbywania przedłuża się o liczbę dni tej nieobecności.

Art. 30.

1. Poborowemu, na jego wniosek lub na wniosek marszałka województwa albo podmiotu, można zawiesić odbywanie służby zastępczej.

2. Zawieszenie odbywania służby zastępczej może nastąpić w razie: 1) rozwiązania umowy o wykonywanie pracy przez poborowego skierowanego do odbycia służby zastępczej z przyczyn leżących po stronie podmiotu, jeżeli nie ma możliwości natychmiastowego skierowania poborowego do odbycia służby zastępczej do innego podmiotu; 2) zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności albo kary aresztu, wykonania kary ograniczenia wolności albo tymczasowego aresztowania poborowego; 3) złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez poborowego; 4) niezdolności poborowego do odbywania służby zastępczej z powodu choroby; 5) stwierdzenia u poborowego odbywającego służbę zastępczą przeciwwskazań do wykonywania pracy określonego rodzaju, jeżeli nie ma możliwości natychmiastowego skierowania poborowego do odbycia służby zastępczej na innym stanowisku pracy albo do innego podmiotu; 6) niezapewnienia przez podmiot poborowemu odbywającemu służbę zastępczą bezpłatnego zakwaterowania, jeżeli nie ma

możliwości natychmiastowego skierowania poborowego do odbywania służby zastępczej do innego podmiotu; 7) zaistnienia ważnych spraw rodzinnych u poborowego, które nie kwalifikują go do uznania za osobę konieczną do sprawowania opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nim zamieszkałym, albo spraw osobistych w szczególności związanych z prowadzeniem przez poborowego przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego, albo innej działalności gospodarczej.

3. Minister właściwy do spraw pracy rozstrzyga, w drodze decyzji administracyjnej, w sprawie zawieszenia odbywania służby zastępczej.

4. Zawieszenie odbywania służby zastępczej nie może spowodować nieodbycia tej służby przez poborowego, chyba że w okresie zawieszenia poborowy przekroczył określoną przepisami ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej granicę wieku i z tego tytułu podlega przeniesieniu do rezerwy.

5. Okresu zawieszenia odbywania służby zastępczej nie wlicza się do czasu trwania tej służby.

6. Poborowego kieruje się do odbycia pozostałego okresu służby po ustaniu przyczyn, które uzasadniały jej zawieszenie.

7. W sprawach związanych z kierowaniem do odbycia pozostałego okresu służby zastępczej oraz stawieniem się do tej służby stosuje się przepisy Art. 18-20.

Art. 31.

1. Dniem zwolnienia poborowego z odbywania służby

zastępczej jest dzień, w którym upływa okres 18 miesięcy, a dla poborowych absolwentów szkół wyższych - 6 miesięcy, od dnia, o którym mowa w Art. 23 ust. 2.

2. Poborowego zwalnia się ze służby zastępczej przed jej odbyciem w razie: 1) uznania go przez wojskową komisję lekarską za trwale albo czasowo niezdolnego do służby wojskowej; 2) konieczności sprawowania przez niego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, orzeka marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek poborowego. Przepisy art. 21 ust. 1 pkt 3 i ust. 8 stosuje się odpowiednio.

4. Poborowego, który w ostatnim dniu odbywania służby zastępczej przebywał ze względu na stan zdrowia w zakładzie opieki zdrowotnej, zwalnia się ze służby w ostatnim dniu ustalonego czasu jej odbywania. Podmiot powiadamia o tym fakcie kierownika zakładu opieki zdrowotnej oraz poborowego.

5. Minister właściwy do spraw pracy może, w drodze decyzji administracyjnej, na udokumentowany wniosek poborowego odbywającego służbę zastępczą uzasadniony ważnymi sprawami rodzinnymi, które nie kwalifikują go do uznania za osobę konieczną do sprawowania opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nim zamieszkałym, albo sprawami osobistymi w szczególności związanymi z prowadzeniem przez poborowego przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolnego, albo innej działalności gospodarczej, zwolnić go z odbywania pozostałego

okresu tej służby. Poborowy zwolniony w tym trybie jest przenoszony do rezerwy.

Art. 32.

1. Poborowego, który nie odbył służby zastępczej w pełnym wymiarze, kieruje się do odbycia pozostałego okresu tej służby po ustaniu przyczyn zawieszenia albo zwolnienia ze służby zastępczej w przypadkach, o których mowa w art. 31 ust. 2, jeżeli jest zdolny do służby wojskowej i nie zachodzą okoliczności uwzględniane przy udzielaniu odroczenia służby zastępczej, albo przenosi się do rezerwy.

2. Poborowego, który odbył co najmniej 15 miesięcy służby zastępczej, nie kieruje się do odbycia pozostałego okresu tej służby i przenosi się do rezerwy.

Art. 33.

1. Najpóźniej w ostatnim dniu odbywania służby zastępczej podmiot zawiadamia marszałka województwa i wojskowego komendanta uzupełnień o przebywaniu poborowego w: 1) szpitalu albo innym zakładzie przeznaczonym dla osób, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych; 2) areszcie śledczym albo zakładzie karnym.

2. Podmiot w terminie do 3 dni od dnia zwolnienia poborowego z odbywania służby zastępczej zawiadamia o tym marszałka województwa i wojskowego komendanta uzupełnień.

3. Po odbyciu służby zastępczej poborowi są przenoszani do rezerwy w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 6 Szczególne uprawnienia poborowych skierowanych do odbycia służby zastępczej

Art. 34.

1. W okresie między dniem doręczenia poborowemu karty skierowania a dniem zakończenia odbywania służby zastępczej stosunek pracy z nim nie może być przez pracodawcę wypowiedziany ani rozwiązany.

2. Jeżeli okres dokonanego przez pracodawcę lub przez poborowego wypowiedzenia stosunku pracy upływa po dniu doręczenia mu karty skierowania, wypowiedzenie staje się bezskuteczne. W tym przypadku rozwiązanie stosunku pracy może nastąpić tylko na żądanie poborowego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do umów o pracę zawartych na okres próbny. W razie upływu okresu próbnego po powołaniu poborowego do odbycia służby zastępczej umowę o pracę uważa się za zawartą na czas nieokreślony.

4. Umowa o pracę zawarta na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy ulega rozwiązaniu z upływem terminu określonego w umowie.

5. Przepisów ust. 1-4 nie stosuje się, jeżeli pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika oraz w razie ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy. W tych przypadkach rozwiązanie stosunku pracy następuje na zasadach ogólnych.

Art. 35.

1. Na wniosek poborowego, któremu doręczono kartę skierowania, pracodawca jest

obowiązany udzielić mu zwolnienia od pracy na okres do 2 dni bez zachowania prawa do wynagrodzenia.

2. Pracodawca może w przypadku określonym w ust. 1 wypłacić poborowemu wynagrodzenie za czas zwolnienia od pracy.

Art. 36.

1. Poborowemu, który w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby zastępczej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dniu skierowania do odbycia służby zastępczej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia u tego pracodawcy w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy.

2. Poborowemu, który w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby zastępczej podjął pracę po raz pierwszy lub u innego pracodawcy niż ten, u którego był zatrudniony w dniu skierowania do tej służby, czas odbywania służby zastępczej wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom zatrudnionym u tego pracodawcy, u którego podjął pracę.

3. Poborowemu, który podjął pracę po upływie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby zastępczej, czas odbywania tej służby wlicza

się do okresu zatrudnienia, od którego zależą tylko uprawnienia w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej, a także uprawnienia emerytalno-rentowe.

4. Terminy określone w ust. 1 i 2 uważa się za zachowane, jeżeli poborowy nie mógł podjąć pracy z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w pracy.

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują korzystniejszych uprawnień.

Art. 37.

1. Pracodawca, u którego był zatrudniony poborowy w dniu skierowania do odbycia służby zastępczej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz wynagrodzenia, jeżeli w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby poborowy zgłosił się do tego pracodawcy w celu podjęcia pracy. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że nastąpiło ono z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w pracy.

2. Jeżeli pracownik uzyskał podczas odbywania służby zastępczej inne lub wyższe niż posiadane uprzednio kwalifikacje zawodowe, pracodawca może, na jego wniosek, zatrudnić go na stanowisku, które odpowiada nabytym kwalifikacjom.

Fragmenty ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem zmian z 29 lipca 2005 r.

Art. 26.

1. Określenie zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej należy do powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 1.

Art. 28.

1. Orzeczenie powiatowej komisji lekarskiej doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.

2. Od orzeczenia powiatowej komisji lekarskiej przysługuje poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewódzkiej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Orzeczenie to może być zmienione przez wojewódzką komisję lekarską również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.

3. Członkom powiatowej komisji lekarskiej przysługuje prawo wnoszenia do wojewódzkiej komisji lekarskiej sprzeciwów od orzeczeń powiatowej komisji lekarskiej w terminie czternastu dni od dnia wydania orzeczenia.

4. Ostateczne orzeczenie o zdolności do czynnej służby wojskowej może być w każdym czasie zmienione przez powiatową komisję lekarską z urzędu albo na wniosek poborowego lub wojskowego komendanta uzupełnień, jeżeli w stanie zdrowia poborowego nastąpiły istotne zmiany.

5. Ostateczne orzeczenia komisji lekarskich są wiążące dla

wojskowych komendantów uzupełnień.

Rozdział 2 Rejestracja i pobór

Art. 31.

1. Mężczyźni, którzy w danym roku kalendarzowym kończą osiemnaście lat życia (przedpoborowi), są obowiązani zgłosić się do rejestracji w określonym terminie i miejscu.

6. W razie nie zgłoszenia się przedpoborowego do rejestracji bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do urzędu gminy, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 32.

4b. W ramach poboru wykonuje się czynności związane z: 1) sprawdzeniem tożsamości poborowych; 2) określeniem zdolności poborowych do czynnej służby wojskowej; 3) założeniem ewidencji wojskowej poborowych i przetworzeniem danych gromadzonych w tej ewidencji; 4) wydaniem poborowym wojskowych dokumentów osobistych; 5) przeznaczeniem poborowych do czynnej służby wojskowej lub służby w obronie cywilnej; 6) udzieleniem poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej; 7) przyjęciem od poborowych wniosków o przeznaczenie do służby zastępczej; 8) przyjęciem wniosków o orzeczenie konieczności sprawowania przez

poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny.

6. W razie niestawienia się poborowego do poboru bez uzasadnionej przyczyny, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) z urzędu albo na wniosek przewodniczącego powiatowej komisji lekarskiej lub wojskowego komendanta uzupełnień nakłada grzywnę w celu przymuszenia albo zarządza przymusowe doprowadzenie przez Policję do poboru w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Obowiązek stawienia się do poboru trwa do końca roku kalendarzowego, w którym poborowy kończy dwadzieścia cztery lata życia.

Art. 34. Mężczyźni, którzy z jakichkolwiek powodów nie stawili się do poboru do końca roku kalendarzowego, w którym ukończyli dwadzieścia cztery lata życia, są obowiązani zgłosić się do wojskowej komendy uzupełnień właściwej ze względu na ich miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony. Obowiązek ten trwa do czasu ukończenia sześćdziesięciu lat życia.

Art. 39.

1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się poborowemu na jego udokumentowany wniosek ze względu na:

1) wybór na posła - na czas pełnienia mandatu; 2) kandydowanie do Sejmu - na czas trwania kampanii wyborczej; 3) konieczność sprawowania

bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nim zamieszkałym, który nie ukończył szesnastego roku życia lub został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy i do samodzielnej egzystencji albo który ukończył siedemdziesiąty piąty rok życia, jeżeli nie ma innego pełnoletniego członka rodziny bliższego lub równego stopniem pokrewieństwa obowiązane do sprawowania tej opieki, albo ze względu na obowiązek sprawowania opieki wynikającej z prawomocnego orzeczenia sądu - na czas sprawowania tej opieki, z zastrzeżeniem ust. 4; 4) pobieranie nauki w szkole wyższej, jeżeli jest on studentem - na czas pobierania tej nauki; 5) pobieranie nauki w zakładzie kształcenia nauczycieli - na czas pobierania tej nauki; 6) pobieranie nauki w szkole ponadgimnazjalnej, a do dnia 31 sierpnia 2008 r. także w szkole ponadpodstawowej - na czas pobierania tej nauki; 7) kształcenie w celu zdobycia kwalifikacji przydatnych w wojsku na podstawie umowy zawartej z wojskowym komendantem uzupełnień (...)

3. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej można udzielić również ze względu na ważne sprawy osobiste lub rodzinne poborowego, a w szczególności związane z zaistnieniem trudnej sytuacji osobistej lub rodzinnej, które nie upoważniają do udzielenia poborowemu odroczenia z tytułu sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny albo z powodu konieczności załatwienia spraw związanych z prowadzeniem przez poborowego przedsiębiorstwa, gospodarstwa

rolnego albo innej działalności gospodarczej.

4. Odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, udziela się nie więcej niż trzy razy, każdorazowo na czas określony we wniosku, nie dłuższy jednak niż dwanaście miesięcy.

5. Odroczenia, o którym mowa w ust. 3, udziela się tylko jeden raz w wymiarze od trzech do dwunastu miesięcy.

6. Skreślenie z listy studentów, słuchaczy lub uczniów albo wydalenie ze szkoły wyższej, zakładu kształcenia nauczycieli lub szkoły ponadgimnazjalnej, a do dnia 31 sierpnia 2008 r. także szkoły ponadpodstawowej, a także niewywiązywanie się poborowego z umowy, o której mowa w art. 132a ust. 3, lub z obowiązku określonego w skierowaniu wskazanym w art. 132b ust. 2, powodują utratę udzielonego odroczenia zasadniczej służby wojskowej z tytułu pobierania nauki.

7. Poborowy, któremu udzielono odroczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4-6, po zakończeniu roku szkolnego (studiów), nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia kolejnego roku szkolnego (studiów), przedstawia wojskowemu komendantowi uzupełnień właściwemu ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące zaświadczenie o ukończeniu poprzedniego i rozpoczęciu nowego roku nauki (studiów).

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej.

Art. 39a.

1. O konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3, orzeka wójt lub burmistrz (prezydent miasta).

2. Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień na piśmie wraz z uzasadnieniem.

3. Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje poborowemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień odwołanie do wojewody w terminie czterech dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania poborowego do zasadniczej służby wojskowej.

4. Ostateczne decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1, są wiążące dla wojskowych komendantów uzupełnień.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb orzekania o konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny oraz dokumenty wymagane w tych sprawach, uwzględniając wymóg, że orzekanie o konieczności sprawowania przez poborowego bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny następuje na uzasadniony wniosek poborowego lub członka jego rodziny.

Art. 42.

1. Orzekanie o udzieleniu poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej należy do

wojskowych komendantów uzupełnień.

1a. Decyzję o udzieleniu odroczenia można ogłosić ustnie, z zastrzeżeniem ust. 2. W takim przypadku potwierdzenia wydanej decyzji administracyjnej dokonuje się w formie wpisu lub zamieszczenia danych w wojskowym dokumencie osobistym poborowego i przez wprowadzenie danych do ewidencji wojskowej.

2. Odmowa udzielenia odroczenia lub udzielenie odroczenia w treści innej niż żądanie poborowego, określone w jego wniosku o udzielenie tego odroczenia, a także udzielanie odroczeń, o których mowa w art. 39 ust. 3, następuje w drodze decyzji administracyjnej, którą doręcza się poborowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.

3. Od orzeczenia wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje poborowemu odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie czternastu dni od dnia doręczenia orzeczenia. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje powołania poborowego do zasadniczej służby wojskowej.

4. Orzeczenie wojskowego komendanta uzupełnień może być zmienione przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa.

Art. 44.

1. Nie powołuje się do czynnej służby wojskowej poborowych uznanych za zdolnych do tej służby: 1) obywateli polskich, którzy stale zamieszkują za granicą (...)

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, orzeka wojskowy komendant uzupełnień na wniosek poborowego. Decyzję wojskowego komendanta uzupełnień doręcza się poborowemu na piśmie wraz z uzasadnieniem.

4. Od decyzji wojskowego komendanta uzupełnień przysługuje poborowemu odwołanie do szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja ta może być zmieniona przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.

Art. 46.

1. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej w ciągu osiemnastu miesięcy od dnia stawienia się do poboru albo od dnia zgłoszenia się do wojskowego komendanta uzupełnień w celu uregulowania stosunku do powszechnego obowiązku obrony w przypadku, o którym mowa w art. 34, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu tego okresu, z zastrzeżeniem art. 93 ust. 2a i art. 93e.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do poborowych, którzy:

1) nie mogli być powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej w okresie, o którym mowa w ust. 1, z powodu odroczenia tej służby albo złożenia wniosku o przeznaczenie do odbycia służby zastępczej;

2) z przyczyn niezależnych od organów wojskowych nie mogli być powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej w terminie określonym w ust. 1 ze względu na: a) odbywanie kary pozbawienia wolności, b) orzeczenie środka

karnego pozbawienia praw publicznych, c) czasowe przebywanie za granicą, d) niespełnienie wojskowego obowiązku meldunkowego, e) niestawienie się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddanie się badaniom lekarskim lub psychologicznym;

3) zostali uznani za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej;

4) zostali uznani za niezdolnych do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju;

5) spełnili obowiązek służby wojskowej w innym kraju, którego równocześnie byli lub są obywatelami.

3. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej z powodu:

1) odroczenia tej służby, z zastrzeżeniem ust. 4, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu uchylenia lub wygaśnięcia decyzji o odroczeniu zasadniczej służby wojskowej albo powzięcia wiadomości przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym wygaśnięciu, a jeżeli odroczenie zostało udzielone ze względu na pobieranie nauki, w przypadku skreślenia z listy uczniów lub studentów albo wydalenia ze szkoły wyższej, zakładu kształcenia nauczycieli, szkoły ponadgimnazjalnej, a do dnia 31 sierpnia 2008 r. także szkoły ponadpodstawowej, po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym skreśleniu lub wydaleniu;

2) złożenia wniosku o przeznaczenie do odbycia służby

zastępczej, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu trzydziestu sześciu miesięcy, a w przypadku absolwentów szkół wyższych osiemnastu miesięcy, następujących po dniu przeznaczenia do służby zastępczej, jeżeli poborowy nie został skierowany do odbycia tej służby, albo w ostatnim dniu upływu okresu osiemnastu miesięcy następującego po dniu uchylenia przeznaczenia do służby zastępczej;

3) odbywania kary pozbawienia wolności lub orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o odbyciu kary lub zakończenia obowiązywania środka karnego;

4) czasowego przebywania za granicą albo niespełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, niestawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub niepoddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o powrocie z zagranicy albo spełnienia wojskowego obowiązku meldunkowego, obowiązku stawienia się na wezwanie organów wojskowych w sprawach dotyczących powszechnego obowiązku obrony lub poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym;

5) uznania za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej, przenosi się do rezerwy w ostatnim dniu upływu osiemnastu miesięcy następujących po dniu, w którym orzeczenie komisji lekarskiej stwierdzającej zdolność do czynnej służby wojskowej stało się ostateczne;

6) uznania za niezdolnych do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju, przenosi się do rezerwy z dniem uprawomocnienia się orzeczenia komisji lekarskiej;

7) spełnienia obowiązku służby wojskowej w innym kraju, którego równocześnie byli lub są obywatelami, przenosi się do rezerwy z dniem otrzymania udokumentowanego zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o spełnieniu obowiązku służby wojskowej w innym kraju.

4. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej z powodu odroczenia tej służby, o którym mowa w art. 39 ust. 1 pkt 3, przenosi się do rezerwy po uchyleniu lub wygaśnięciu decyzji przyznającej po raz trzeci to odroczenie.

6. Poborowych niepowołanych do odbycia zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego przenosi do rezerwy wojskowy komendant uzupełnień.

7. Minister Obrony Narodowej może zarządzić, w drodze rozporządzenia, przeniesienie określonej części poborowych, w tym również absolwentów szkół wyższych, do rezerwy, przed upływem okresu, w którym podlegają powołaniu do odbycia służby wojskowej, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych dotyczące uzupełnień. Rozporządzenie w

szczegółowości powinno określić grupę lub grupy poborowych podlegających przeniesieniu do rezerwy oraz termin tego przeniesienia.

Art. 49. [Którego nie cytujemy określa min., jakie dane o poborowych mogą zbierać organy wojskowe i komu je udostępniać.]

Art. 50. [Nakłada na pracodawców obowiązek informowania, W.K.U o "zatrudnieniu i zwolnieniu oraz o kwalifikacjach i zajmowanym stanowisku" natomiast na rektorów i dyrektorów szkół i uczelni obowiązek informowania W.K.U o wszelkich zmianach statusu (przyjęciu, wydaleniu, powtarzaniu roku itp.) pobierających naukę. Dotyczy to "osób podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej"]

Art. 52. [Określa obowiązek stawienia się na wezwanie organów wojskowych i ewentualnych rekompensat pieniężnych z tego tytułu.]

Art. 53. [Mówi o obowiązku meldunkowym, zmianach pobytu osób przed odbyciem służby wojskowej]

Służba wojskowa studentów i absolwentów szkół wyższych

Art. 91. Ilekroć w ustawie jest mowa o "absolwentach szkół wyższych", rozumie się przez to poborowych, którzy ukończyli ostatni rok nauki przewidziany programem jednolitych studiów magisterskich lub studiów wyższych zawodowych, a jeżeli bezpośrednio po ukończeniu studiów wyższych zawodowych podjęli naukę na uzupełniających studiach magisterskich - także poborowych, którzy ukończyli ostatni rok nauki przewidziany

programem tych studiów - choćby studiów nie ukończyli, a studia były prowadzone w systemie dziennym, wieczorowym lub zaocznym.

Art. 92.

1. Absolwenci szkół wyższych są obowiązani, z zastrzeżeniem art. 95 i 96, do odbycia przeszkolenia wojskowego.

2. Obowiązkwowi odbycia przeszkolenia wojskowego podlegają również absolwenci szkół wyższych, którzy ukończyli studia za granicą.

Art. 93.

2. Poborowych powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w ciągu dwunastu miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia przez wojskowego komendanta uzupełnień o tym, że stali się oni absolwentami szkół wyższych.

2a. W ostatnim dniu upływu okresu, o którym mowa w ust. 2, poborowych niepowołanych do odbycia przeszkolenia wojskowego przenosi się do rezerwy, o ile nie zostaną oni wcześniej przeniesieni do rezerwy na podstawie art. 46.3. W sprawach odroczenia przeszkolenia wojskowego absolwentom szkół wyższych stosuje się odpowiednio art. 38-43, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Wojskowy komendant uzupełnień odracza absolwentowi szkoły wyższej, na jego wniosek, przeszkolenie wojskowe również wtedy, gdy bezpośrednio po ukończeniu studiów podjął on naukę na studiach doktoranckich prowadzonych w systemie studiów dziennych. W takim przypadku poborowego powołuje się do odbycia przeszkolenia wojskowego nie później niż w ciągu dwunastu miesięcy od dnia uchylecia lub wygaśnięcia decyzji o odroczeniu. Przepis art. 42 stosuje się odpowiednio.

Art. 97.

1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zwolnić absolwentów niektórych szkół wyższych z obowiązku odbycia przeszkolenia wojskowego.

2. Studenci, którzy nie stali się absolwentami szkół wyższych, podlegają obowiązkwowi odbycia czynnej służby wojskowej na zasadach ogólnych projekty ustaw

[W dziale VII od art.224 do 245 określone są sankcje karne za różnorakie "przewinienia" min. za uchylanie się od służby wojskowej, niestawienie się do poboru itp.]

Kodeks postępowania administracyjnego - ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. (fragmenty)

Prezentujemy jedynie ważniejsze artykuły, do których pojawiły się odnośniki w treści broszury, a także w celu ułatwienia poszukiwania innych przepisów tytuły lub charakterystykę kolejnych rozdziałów w najbardziej interesujących nas dziale I i II kodeksu.

DZIAŁ I

[Rozdział 1 art 1 - 5 określają w jakich sprawach stosuje się k.p.a.]

Rozdział 2 Zasady ogólne.

Art. 6. Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 7. W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności i podejmują wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Art. 8. Organy administracji publicznej obowiązane są prowadzić postępowanie w taki sposób, aby pogłębiać zaufanie obywateli do organów Państwa oraz świadomość i kulturę prawną obywateli.

Art. 9. Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Art. 10.

§ 1. Organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

§ 2. Organy administracji publicznej mogą odstąpić od

zasady określonej w § 1 tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną.

§ 3. Organ administracji publicznej obowiązany jest utrwalić w aktach sprawy, w drodze adnotacji, przyczyny odstąpienia od zasady określonej w § 1.

[Rozdział 6 art. 28 - 34

określają, kto może być stroną w postępowaniu i w nim uczestniczyć oraz ustala możliwość ustalenia pełnomocnika (art. 33)]

[Rozdział 7 art. 35 - 38 określa, w jaki sposób organy administracji publicznej powinny załatwiać sprawy]

[Rozdział 8 art. 39 - 49 określa zasady doręczania przez organ administracji publicznej pism związanych z prowadzoną sprawą]

[Rozdział 9 art. 50 - 56 określa, kiedy i w jaki sposób możemy być wezwania przez organ administracji publicznej]

[Rozdział 10 art. 57 - 60 określa, w jaki sposób liczy się terminy w postępowaniu]

Art. 58.

§ 1. W razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

§ 2. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin.

§ 3. Przywrócenie terminu do złożenia prośby przewidzianej w § 2 jest niedopuszczalne.

Art. 59.

§ 1. O przywróceniu terminu postanawia właściwy w sprawie organ administracji publicznej. Od postanowienia o odmowie przywrócenia terminu służy zażalenie.

§ 2. O przywróceniu terminu do wniesienia odwołania lub zażalenia postanawia ostatecznie organ właściwy do rozpatrzenia odwołania lub zażalenia.

Art. 60. Przed rozpatrzeniem prośby o przywrócenie terminu o wniesienie odwołania lub zażalenia organ administracji publicznej na żądanie strony może wstrzymać wykonanie decyzji lub postanowienia.

DZIAŁ II

[**Rozdział 1 art. 61 - 66** określa, w jaki sposób i kiedy wszczyna się postępowanie]

[**Rozdział 2 art. 67 - 72** określa, w jaki sposób sporządza się protokół]

[**Rozdział 3 art. 73 - 74** określa, w jaki sposób udostępnia się akta sprawy]

[**Rozdział 4 art. 77 - 88** określa postępowanie dowodowe w sprawie]

[**Rozdział 5 art. 89 - 96** określa, kiedy i w jaki sposób organ przeprowadza rozprawę podczas załatwiania sprawy]

[**Rozdział 6 art. 97 - 103** określa, kiedy zawiesza się postępowanie]

[**Rozdział 7 art. 104 - 113** określa, w jaki sposób wydaje się decyzje]

Art. 107.

§ 1. Decyzja powinna zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron,

powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Decyzja, w stosunku, do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego lub skarga do sądu administracyjnego, powinna zawierać ponadto pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi.

§ 2. Przepisy szczególne mogą określać także inne składniki, które powinna zawierać decyzja.

§ 3. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

§ 4. Można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony; nie dotyczy to jednak decyzji rozstrzygających sporne interesy stron oraz decyzji wydanych na skutek odwołania.

[Kolejne rozdziały noszą tytuły: **rozdział 8** - Ugoda, **rozdział 9** - Postanowienia, **rozdział 10** - Odwołania, **rozdział 11** - Zażalenia, **rozdział 12** - Wznowienie postępowania, **rozdział 13** - Uchylenie, zmiana oraz stwierdzenie nieważności decyzji]

[Przydatny może być także **dział VII** pt. Skargi i wnioski art. 221 - 259]

Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania z dnia 17 maja 1989 (fragmenty)

Art. 2

Korzystając z wolności sumienia i wyznania obywatele mogą w szczególności:

5) zachowywać milczenie w sprawach swojej religii lub przekonań,

Art. 3

3. Ze względu na przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne obywatele mogą występować o przeznaczenie do służby zastępczej na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej

Inne przydatne ustawy i rozporządzenia

Rozporządzenia Ministra Obrony

Narodowej z dnia 25 czerwca

2004 r. w sprawie orzekania o zdolności do czynnej służby wojskowej oraz trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach (Dz. U. Nr 151, poz. 1595) a szczególnie załącznik nr 2 pt.: **"Wykaz chorób i ułomności przy ocenie zdolności fizycznej i psychicznej do czynnej służby wojskowej"** pełny tekst załącznika znajdziesz na stronie:

www.antywojenna.prv.pl

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2004 r. w

sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej - w związku z nowelizacją ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, będzie musiało zostać wydane nowe, jednak należy przypuszczać, że poza zmianą właściwości organów orzekających pozostałe kwestie będą rozwiązane podobnie. Do tej pory, co roku, w połowie czerwca ukazywało się

"Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie

przeniesienia części poborowych do rezerwy".

W 2004 i 2005 roku przeniosło one do rezerwy bez odbycia służby wojskowej:

1) "posiadających na wyłącznym utrzymaniu żonę, dzieci, rodziców lub osoby, względem, których poborowego obciąża obowiązek alimentacyjny" jeśli ich dochód był niższy niż minimalne wynagrodzenie, 2) osoby które "ukończyły jedynie szkołę podstawową, posiadają tylko wykształcenie podstawowe zdobyte z dwuletnim lub większym opóźnieniem albo ukończyli szkołę specjalną", 3) "prawomocnie skazanych za przestępstwo którym wymierzono karę pozbawienia wolności powyżej 1 roku", 4) osoby których ktoś z najbliższej rodziny zginął lub został inwalidą w czasie służby wojskowej, 5) absolwentów szkół wyższych kończących studia w 2004 i 2005 r. lub wcześniej.

SPORNE INTERPRETACJE USTAWY O SŁUŻBIE ZASTĘPCZEJ

Zapisy ustawy są w praktyce interpretowane na niekorzyść poborowych w sposób wątpliwy lub nawet sprzeczny z jej ustaleniami. Tymczasem równie zasadne mogą być interpretacje odmienne. Ponadto w istotnych punktach praktyka jest w świetle tekstu ustawy nieuzasadniona.

Jedną z częstych interpretacji przyjmuje, że z ustawy wynika konieczność weryfikowania wiarygodności przekonań poborowego, a na wnioskodawcy ciąży obowiązek udowodnienia prawdziwości deklarowanych przekonań religijnych czy zasad moralnych (lub wręcz przekonania komisji poborowej o tej prawdziwości). W konsekwencji komisja poborowa może uznać, np. w toku rozmowy, deklarowane poglądy za nieszczerze i odmówić służby zastępczej. Weryfikacja uzasadniana jest zazwyczaj koniecznością zapobieżenia, by służbę zastępczą odbywali poborowi, którzy chcą w ten sposób uniknąć służby wojskowej, a nie reprezentują poglądów wymaganych przez ustawę.

Tymczasem ustawa stwierdza tylko, że we wniosku konieczne jest "wskazanie w wyznawanej doktrynie religijnej podstawy wyłączającej możliwość odbywania służby wojskowej oraz wykazać rzeczywiste związki z wyznawaną doktryną religijną lub wskazać wyznawane zasady moralne, które pozostają w sprzeczności z obowiązkami żołnierza odbywającego służbę wojskową" - nie mówi nic o konieczności udowadniania deklarowanych przekonań ani nie określa charakteru wymaganych uzasadnień. Nie stwierdza też, że komisja poborowa ma oceniać wiarygodność przekonań deklarowanych przez poborowego czy przeprowadzać z nim rozmowę. Ustawa nie mówi również, że na poborowym spoczywa obowiązek udowodnienia prawdziwości czy szczerości przekonań, i można zasadnie przyjąć, że komisja poborowa nie jest uprawniona do sprawdzania ich prawdziwości i kwestionowania. Czynności te są zatem pozaustawowe, jeżeli nie sprzeczne z ustawą.

W świetle ustawy komisja poborowa powinna jedynie stwierdzać, czy deklarowane w pisemnym wniosku poglądy poborowego mają charakter "przekonań religijnych albo wyznawanych zasad moralnych", w świetle, których odbywanie służby wojskowej jest nie odpowiednie. Również argumentacja, że sprawdzanie prawdziwości deklarowanych przekonań ma na celu zapobieżenie, by ze służby zastępczej nie korzystały osoby pragnące uniknąć w ten sposób odbycia służby wojskowej, ma charakter

pozaustawowy. Skoro ustawodawca nie wprowadził zapisu mówiącego o konieczności weryfikowania przekonań poborowego, być może nie leżało to w jego intencji i raczej liczył się z możliwością nadużyć ze strony poborowych, niż przyznawał komisjom poborowym uprawnienia prowadzące do nietrafnych decyzji na niekorzyść poborowego.

Warto zwrócić uwagę na uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego (Ośrodek Zamiejskowy we Wrocławiu) z 17 kwietnia 1991 roku, wydanego na korzyść poborowego, któremu rejonowa komisja poborowa odmówiła skierowania do służby zastępczej, gdyż "nie wykazał ugruntowanych zasad moralnych powodujących konflikt jego sumienia w przypadku powołania do odbycia służby wojskowej".

Sąd orzekł: "Opierając się na brzmieniu art. 198 ust. o powszechnym obowiązku obrony należy podnieść, że przekonania religijne i wyznawane zasady moralne stanowią niewątpliwe korelaty wolności wyznania i wolności sumienia, podniesionych w art. 82 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do rzędu prawa obywatelskiego. W konsekwencji tego niepodobna zgodzić się z poglądem, by skierowanie poborowego do odbycia służby zastępczej uzależnione było od uznania komisji poborowej".

Sąd stwierdzał ponadto, że przepisy ustawy "[...] nie stwarzają również podstaw do przyjęcia, że na poborowym ciąży obowiązek udowodnienia, uprawdopodobnienia czy też wykazania, że odbywanie przez niego służby wojskowej pozostaje w oczywistej sprzeczności z jego poglądami religijnymi czy też wyznawanymi zasadami moralnymi i budzi rzeczywisty konflikt jego sumienia".

W myśl orzeczenia sądu uzasadnienie wniosku składanego przez poborowego powinno polegać na "określeniu w nim przekonań religijnych, które wyznaje, a w odniesieniu do zasad moralnych, wskazaniu skonkretyzowanych norm moralnych, które stanowią podstawę konfliktu sumienia w pełnieniu służby wojskowej", co powinno polegać "na wskazaniu szczegółowej normy moralnej w formie nakazu czy zakazu określonego zachowania się człowieka, a odnoszącej się również do powinności żołnierza w służbie wojskowej" (w omawianym przypadku poborowy spełnił ten warunek).

"Nie oznacza to jednak - sąd podkreślał zdecydowanie - by na poborowym spoczywał ciężar wykazania prawdziwości swoich przekonań i zasad, względnie przekonania organów rozpoznających jego sprawę o tym, że przekonania religijne czy wyznawane zasady moralne, na które się powołuje, stanowią rzeczywistość i utwaloną podstawę jego poglądów".

Warto zauważyć, że w wielu późniejszych wyrokach NSA przyjęto odmienną interpretację. Stwierdzano wówczas, że ciężar dowodu spoczywa na poborowym. Stwarzano w ten sposób komisjom poborowym możliwość dowolnego decydowania o nieprzyznawaniu służby zastępczej, komisja poborowa może, bowiem zawsze poczuć się nie dość przekonana.

Sąd przyjmuje natomiast, odwołując się do art. 7 Kodeksu postępowania administracyjnego, że organy poborowe mają obowiązek dokładnego i wyczerpującego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, w tym wypadku wyjaśnienia, czy deklarowane przez poborowego zasady i przekonania są rzeczywiste i czy mogą budzić konflikt sumienia.

Można uznać, że wymóg art. 7 k.p.a. zostanie spełniony, jeżeli komisje poborowe będą kompetentnie rozpatrywać pisemne wnioski sprawdzając jedynie, czy wnioskodawca podał względy religijne lub moralne stanowiące przeciwwskazanie co do odbywania przez niego służby wojskowej. Można przyjąć, że wynikający z Kodeksu postępowania administracyjnego obowiązek wyjaśnienia przez komisje poborowe stanu faktycznego nie oznacza konieczności wnikania w psychikę człowieka, by rozstrzygnąć, czy rzeczywiście żywi on deklarowane poglądy i zasady. Dla jasności jednak przepisy prawne powinny wykluczać, by organy decydujące o przyznaniu służby zastępczej miały rozstrzygać o prawdziwości deklarowanych przez poborowego zasad i przekonań.

W tej sprawie można też stwierdzić, że wymóg sprawdzania rzeczywistego stanu przekonań jest nierealistyczny. Żadne komisje poborowe, a także inne, nie są w stanie z zadania tego zadowolająco się wywiązać, bo nie można wskazać tu dobrej metody (nawet postępowanie przypominające skomplikowaną i poszlakową sprawę sądową z angażowaniem biegłych itp. nie byłoby odpowiednie). Interpretacja zezwalająca czy nakazująca komisjom poborowym sprawdzanie prawdziwości deklarowanych przekonań poborowego nakłada na komisje zadanie przekraczające ich możliwości. Praktycznie procedura ta stwarza w sposób oczywisty możliwość uznaniowego nieprzyznawania służby zastępczej.

Warto podkreślić, że w omawianym wyroku sąd uznał wprawdzie wymóg wnikliwego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy przez komisję poborową, ale wykluczył by negatywne orzeczenie komisji sprowadzało się jedynie do krótkiego stwierdzenia, że poborowy nie wykazał ugruntowanych zasad moralnych czy rzeczywistego konfliktu sumienia: "Ogólnikowe i zwięzłe uzasadnienia, sprowadzające się do stwierdzenia, że poborowy nie wykazał ugruntowanych zasad moralnych bądź rzeczywistego konfliktu sumienia, utrudniającego mu odbycie służby wojskowej, nie spełniają warunków uzasadnienia decyzji, przewidzianych, w art. 107 par. 3 k.p.a.". Sąd obarczył, więc komisje poborowe obowiązkiem obszernego argumentowania negatywnych decyzji (...)

Innym źródłem wątpliwości jest podkreślanie, że w świetle ustawy skierowanie do służby zastępczej jest uzasadnione tylko wtedy, gdy deklarowane przekonania są głębokie i utrwalone, a skierowanie do służby

wojskowej powodowałoby głęboki konflikt sumienia wywierający negatywny wpływ na rozwój osobowości poborowego. Stwierdza się, że służba wojskowa może powodować często jedynie dyskomfort duchowy, a nie głęboki konflikt sumienia - wtedy skierowanie do służby zastępczej nie jest uzasadnione.

Interpretacja ta budzi wątpliwości, po pierwsze, z tego powodu, że ustawa nie wspomina w ogóle o konflikcie sumienia ani o głębi i trwałości przekonań. Jest to wprowadzanie dodatkowych, pozaustawowych kryteriów. Jeżeli mają stanowić one podstawę do decyzji negatywnych, powinny znajdować się w ustawie. Ustawa mówi tylko, przypomnijmy, że poborowi mogą, ze względu na przekonania religijne albo wyznawane zasady moralne (a nie na konflikt sumienia), występować z pisemnym wnioskiem o skierowanie ich do służby zastępczej. Wymienione dodatkowe kryteria mogą służyć jedynie utrudnianiu korzystania z możliwości stworzonych przez ustawę, ponadto pozwalają komisjom i NSA wydawać dowolne orzeczenia.

Co ważniejsze, sposób myślenia o kryteriach przyznawania służby zastępczej ukształtował się w czasach, gdy chodziło o kierowanie do niej członków pacyfistycznych wyznań chrześcijańskich. To tego j typu przekonania postrzegane są jako głębokie, utrwalone i budzące sprzeciw sumienia wobec służby wojskowej. Umyka natomiast powszechnej uwagi, że zmianie ulega sama natura moralnego sprzeciwu wobec służby wojskowej i militarystyki. Konflikt sumienia i głęboki sprzeciw wobec służby wojskowej, a nie jedynie dyskomfort duchowy, rodzą nie tylko tradycyjne pacyfistyczne przekonania religijne, ale także postawy i wartości indywidualistyczne, dążenie do swobody, rosnąca ranga wolności wyboru (są to - podkreślmy - dynamiczne, pozytywne, a nie destrukcyjne siły zachodniej cywilizacji), sprzeciw wobec opresyjnych totalnych instytucji (należy do nich armia), a także wzrastające znaczenie praw człowieka. Takie postawy i przekonania to konstytutywne elementy osobowości części współczesnych młodych ludzi. Traktowanie ich jako mało istotnych jest wyrazem niezrozumienia. Zmuszanie młodych ludzi, reprezentujących tego rodzaju postawy i przekonania, do odbycia służby wojskowej - na co mogą się zgodzić pod wpływem przymusu prawnego, groźby więzienia i innych czynników - jest łamaniem sumień, chociaż głęboko zakorzenione uprzedzenia wobec ubiegających się o służbę zastępczą mogą utrudniać dostrzeżenie tego. Trzeba stwierdzić, że nierespektowanie antymilitarystycznych postaw i przekonań współczesnej młodzieży jest odpowiednikiem nierespektowania zasady wolności sumienia, wyznania i przekonań religijnych.

W państwach zachodnich przy przyznawaniu służby zastępczej stopniowo odchodzi się od wyobrażeń zakorzenionych w tradycji XIX wieku, kiedy w Europie wprowadzano powszechny przymusowy obowiązek służby

wojskowej, czasami dopuszczając zasady pozwalające zwalniać od tego obowiązku członków niektórych pacyfistycznych wyznań chrześcijańskich. Obecnie zasady przyjmowane w tej dziedzinie muszą uwzględniać inne rodzaje sprzeciwu wobec służby wojskowej.

Pojawia się też pogląd, że wniosek o skierowanie do służby zastępczej prowadzi do ograniczenia zakresu obowiązku prawnego o najwyższej randze, jakim jest obrona ojczyzny. Stwierdza się, że ograniczenie takiego obowiązku jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy powstaje rzeczywisty konflikt między tą powinnością a prawem do wolności sumienia i wyznania. Według tej interpretacji, służbę zastępczą można byłoby przyznać tylko wtedy, gdyby nie respektowane było prawo do wolności sumienia i wyznania, a nie wtedy, gdy wnioskodawca odczuwałby jedynie niezadowolenie lub dyskomfort duchowy czy psychiczny.

W takim wypadku również wprowadza się kryterium przyznawania służby zastępczej, którego w ustawie nie ma (brak jest w niej zapisu stwierdzającego, że komisja poborowa orzeka o skierowaniu poborowego do służby zastępczej, jeżeli odbywanie służby wojskowej powodowałoby naruszenia prawa do wolności sumienia i wyznania). Ponadto NSA w cytowanym już wyroku wskazuje, że ustawa o powszechnym obowiązku obrony traktuje służbę zastępczą jako realizację właśnie powszechnego obowiązku obrony (służba zastępcza jest jedną z form realizacji tego obowiązku). W świetle tego wniosek o skierowanie do służby zastępczej nie zmierza do ograniczenia zakresu obowiązku prawnego. Skoro poborowy wybiera jedną z kilku form realizacji ciężącego na obywatelach ustawowego obowiązku obrony ojczyzny, to wyboru tego nie można traktować jako zmierzającego do ograniczenia zakresu obowiązku prawnego.

Spotyka się też pogląd, że ustawa wymaga, by wnioskodawca wskazywał zespół lub system przekonań religijnych uniemożliwiających spełnienie obowiązku służby wojskowej, by bliżej określił wyznawany system religijny i wskazał jego kanon wykluczający możliwość odbywania służby wojskowej. W tym świetle nie jest wystarczające, by wskazał on np. jedno przykazanie jako podstawę swojego sprzeciwu wobec służby wojskowej. Interpretacja ta powołuje się na fakt, że zapis ustawy używa liczby mnogiej mówiąc o przekonaniach religijnych. Zmierza ona do tego, by nie uznawać za podstawę przyznawania służby zastępczej np. powołania się na przykazanie "nie zabijaj" lub inną zasadę, ale wymagać przynależności do wyznania pacyfistycznego.

Jednak z użycia liczby mnogiej w tym zdaniu (mówi się w nim o przekonaniach religijnych) w żaden sposób nie można wywieść, że chodzi o cały system tych przekonań, a nie o wskazanie zasady lub przekonania przeżywanego indywidualnie, ale niekoniecznie ujętego w zwerbalizowany

system. Chyba że dokonamy nadużycia interpretacyjnego. W tego rodzaju formułach w języku polskim z reguły używa się liczby mnogiej, ponadto całe zdanie, o które tu chodzi, skonstruowane jest w liczbie mnogiej (w dalszej części tego zdania liczba mnoga użyta jest też w odniesieniu do wniosku poborowego - mówi się o pisemnych wnioskach, które składać mogą poborowi - konsekwentnie więc można by od poborowego żądać złożenia kilku wniosków, a nie jednego).

Ponadto ustawa nie zaznacza, że wymagane jest od wnioskodawcy wyznawanie i wskazanie systemu religijnego, do którego się odwołuje. Wynika z niej tylko, że wnioskodawca uznaje przekonania religijne nie pozwalające mu na pełnienie służby wojskowej. Może tu chodzić także o zasadę "nie zabijaj", którą pojmuje jako wykluczającą służbę wojskową, chociaż najczęściej nie jest ona w ten sposób pojmowana w Kościołach chrześcijańskich.

Zasadne jest też pytanie, jakie przekonania mają charakter moralny, a jakie nie. W cytowanym wyroku NSA stwierdził, że "postawa niezależności wobec przełożonych", której poborowy dał wyraz w skardze do NSA, nie należy do zasad moralnych czy przekonań religijnych uzasadniających w świetle ustawy skierowanie do służby zastępczej. Należą do nich natomiast inne normy wymienione przez wnioskodawcę: "Normami moralnymi, które mogą rodzić konflikt sumienia wobec pełnienia służby wojskowej, są natomiast takie normy moralne, jak zakaz zabijania, zakaz agresji, a zwłaszcza spełnianie ewentualnie wydanych rozkazów w tym zakresie, na co skarżący wyraźnie się powołuje".

Stanowisko sądu budzi wątpliwości. Poborowy stwierdził, jak przytacza się to w uzasadnieniu wyroku, że "stosunek podporządkowania żołnierza w służbie wojskowej przełożonym sprzeczny jest z jego rozumieniem indywidualizmu, które powinno być uszanowane". Sąd rozumie to stwierdzenie jako postawę niezależności wobec przełożonych. Otóż wbrew opinii sądu mniemam, że mamy tu w oczywisty sposób do czynienia z wyznawanymi zasadami moralnymi (takiego sformułowania używa ustawa), które uzasadniają odmowę pełnienia służby wojskowej i skierowanie do służby zastępczej. Poborowy wyraża tu moralny sprzeciw wobec szczególnego rodzaju podporządkowania, jakiemu podlega żołnierz. Po pierwsze, żołnierz zobowiązany jest, stosunkiem podporządkowania, do wykonywania nawet budzących sprzeciw sumienia rozkazów, pod groźbą przemocy i bez możliwości wycofania się (jest to podporządkowanie diametralnie inne niż w przypadku zwykłej umowy o pracę). W świetle etyki indywidualistycznej ma to charakter zła budzącego sprzeciw moralny. Po drugie, typ podporządkowania charakterystyczny dla wojska ma charakter niemoralny także pod nieco innym względem. Etyka indywidualistyczna akcentuje osobistą i indywidualną odpowiedzialność człowieka za to, co

robi (np. nie można tłumaczyć się wykonywaniem rozkazu, zrzucając z siebie odpowiedzialność za to, co się zrobiło). Zasadą moralną jest tu, by nie wchodzić w stosunek podporządkowania właściwy służbie wojskowej, sprzeczny jest on bowiem z etyką odpowiedzialności za własne czyny. Ponadto wojsko jest w rozumieniu socjologicznym instytucją totalną, tzn. poddającą jednostkę całościowej kontroli i pozbawiającą możliwości decydowania o sobie. Jest to niezgodne z indywidualistyczną etyką i obciąża moralnie armię jako typ organizacji.

W ogóle postawa niezależności wobec przełożonych, zgodnie z którą nie należy cedować odpowiedzialności za swoje czyny na przełożonych, pociąga za sobą to, że stają się uzasadnione tylko niektóre formy stosunku zależności wobec przełożonych, np. mające wyraźnie charakter umowy o wykonywanie określonych czynności zawodowych nie budzących sprzeciwu podporządkowanego. Obejmować to może także wykonywanie określonej pracy w ramach służby zastępczej nie budzącej moralnego sprzeciwu. Natomiast służba wojskowa ma charakter szczególny, podporządkowanie w jej ramach ma charakter bardzo daleko idący (właściwy instytucji totalnej), żołnierz zobowiązany jest pod przysięgą i groźbą najwyższej kary do uczestnictwa na rozkaz w akcjach, które mogą budzić jego zdecydowany sprzeciw ze względu na ich cele. Organizacja wojskowa może być postrzegana, ze względu na charakterystyczny dla niej totalny typ podporządkowania jednostki, jako moralne zło, które daje się uzasadnić, co najwyżej koniecznością przeciwstawienia się innemu złu, a więc jako tzw. mniejsze zło.

Podsumowując należy stwierdzić, że postawa niezależności powinna stanowić tytuł do kierowania do służby zastępczej, skoro wnioskodawca o to wnosi, ponieważ typ stosunku zależności wobec przełożonych, w jaki będzie wchodził wykonując służbę zastępczą, jest inny niż w przypadku służby wojskowej. W grę wchodzi tu zasady moralne.

Zaskakujące stanowisko wyraził w sprawie ustawodawstwa o służbie zastępczej ówczesny rzecznik praw obywatelskich, Tadeusz Zieliński, który stwierdził, że "ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP nic o indywidualnych przekonaniach religijnych lub moralnych nie wspomina (art. 198, ust. a)". I dalej: "Trudny do rozwiązania jest problem rozumienia ustawowych zwrotów "przekonań religijnych" i "zasad moralnych" jako przesłanek przyznania służby zastępczej. Czy chodzi tu o przekonania i zasady akceptowane powszechnie bądź przez wyznawców określonych systemów religijnych lub moralnych, czy też o przekonania indywidualne?"

Pytanie to jest, dlatego zaskakujące, że wprawdzie zapis ustawy nie używa określenia "indywidualne", jednak w sposób oczywisty odnosi się do przekonań indywidualnych. Gdyby chodziło tu tylko o wyznawców pewnych określonych systemów religijnych lub moralnych, zastrzeżenie

takie powinno się w ustawie znaleźć. Skoro go nie ma, zapis ustawy należy rozumieć zgodnie z jego brzmieniem jako przyznanie poborowemu prawa do odbywania służby zastępczej ze względu na przekonania i zasady wyznawane przez niego osobiście, indywidualnie, a nie tylko ze względu na przynależność do określonych wyznań, organizacji itp.

Interpretacja sugerowana przez rzecznika powodowałaby, że służbę zastępczą mogliby otrzymywać tylko wyznawcy niektórych wyznań religijnych. Byłoby to znaczne ograniczenie w stosunku do dotychczasowej praktyki przyznawania służby zastępczej, honorującej także w szczególności indywidualne przekonania moralne. Problemem stało się natomiast to, że komisje poborowe zaczęły oddalać wnioski o służbę zastępczą składane przez katolików powołujących się na przekonania religijne.

Sprawa katolików, powołujących się we wnioskach o służbę zastępczą na zasady swej religii, jest bardzo ważna. Szczególnie istotne jest tu stanowisko samego Kościoła. W tej sprawie rzecznik episkopatu stwierdził, że wierni mogą i powinni pełnić służbę wojskową, chociaż dopuścił - zgodnie z oficjalnymi dokumentami Kościoła - że ci, którym sumienie nie pozwala na odbywanie służby wojskowej, powinni mieć możliwość odbywania służby zastępczej. Stanowisko to nie wyklucza, więc, że katolicy mogą we wnioskach o służbę zastępczą powoływać się na przekonania religijne, ale nie po prostu na naukę Kościoła rzymskokatolickiego. Stanowisko Kościoła w kwestii służby wojskowej i zastępczej jest jednak na tyle złożone, że wierni mogą mieć trudności z prawidłowym sformułowaniem uzasadnienia swego wniosku o skierowanie do służby zastępczej. Jest ono także przedmiotem sporów wśród teologów i duchownych najwyższej rangi. Można tu, na przykład, przytoczyć zdecydowane stanowisko amerykańskiego arcybiskupa Thomsa Roberta w dyskusji w toku Soboru Watykańskiego II: "Nawet w krajach, które uznają prawo sumienia do odmowy służby wojskowej, jest ono często katolikom odmawiane, gdyż władza świecka uważa, że to niemożliwe, aby członek Kościoła rzymskokatolickiego odmawiał służby wojskowej ze względu na sumienie. Błędne to mniemanie wzmacniane jest - o zgrozo! - przez tych księży i duszpasterzy, wzywanych na świadków przez sądy w sprawach tych, którzy odmawiają służby wojskowej". Autor artykułu przedstawiającego tę dyskusję, napisanego bez wątplenia w związku z problemami odmowy pełnienia służby wojskowej w Polsce w okresie działalności ruchu WiP, pisze też: "Nie doktryna wojny sprawiedliwej, ale postulat całkowitego rozbrojenia stał się podstawową intencją Soboru w jego refleksji nad pokojem. W takiej zaś optyce ludzie odmawiający służby wojskowej ze względu na sumienie stają się niejako prorokami nowych czasów i było czymś oczywistym, że Sobór weźmie ich w obronę. Główną troską większości Ojców było uwolnienie wypowiedzi na ten temat od jakichkolwiek niefortunnych uwikłań, które mogłyby osłabić

jej znaczenie lub nawet odebrać wiarygodność". W tej perspektywie objektorzy pacyfistyczni są prorokami nowych czasów.

Podstawowym dokumentem Kościoła, dotyczącym służby wojskowej, jest przyjęta przez Sobór Watykański II Konstytucja Duszpasterska (*Gaudium et Spes*), która uznaje zarówno prawo do odmowy służby wojskowej z pobudek sumienia, jak i wyraża uznanie pełniącym tę służbę: "Wydaje się słuszne, żeby ustawodawstwo humanitarnie ustosunkowywało się do tych, którzy z motywów swego sumienia odmawiają noszenia broni, jeżeli tylko godzą się na inny sposób służenia wspólnotie ludzkiej. [...] Ci wszakże, którzy sprawie Ojczyzny oddani służą w wojsku, niech uważają siebie za sługi bezpieczeństwa i wolności narodów". Analogiczne stanowisko zajmuje nowy Katechizm Kościoła katolickiego (pkt 2310 i 2311). W świetle tych dokumentów można przyjąć, że Kościół dopuszcza i aprobuje odbywanie cywilnej służby alternatywnej przez katolików z motywów ich sumienia; w konsekwencji stanowisko to nie wyklucza, że u podstaw mogą leżeć przekonania religijne właściwe wyznaniu rzymskokatolickiemu. Ścisłe jednak biorąc, objektor nie powinien powoływać się na naukę Kościoła, gdyż w grę wchodzi jego indywidualne przekonanie religijne, a nie stanowisko Kościoła. Podkreślamy też, odwołując się do wcześniejszej charakterystyki pacyfizmu współczesnego, że wśród pacyfistów w państwach zachodnich znajdujemy nierzadko członków niepacyfistycznych wyznań protestanckich oraz katolików, a ich wyznaniowa przynależność nie stanowi przeszkody w uzyskaniu statusu objektora i skierowaniu do cywilnej służby alternatywnej. Praktyka komisji poborowych i sądów, polegająca na odmawianiu z zasady kierowania do służby zastępczej katolików powołujących cię na przekonania i zasady religijne, nie znajduje uzasadnienia. Tymczasem instrukcja Ministerstwa Obrony Narodowej dla komisji poborowych stwierdza, że powoływanie się na przekonania religijne przez katolików nie uprawnia do uzyskania służby zastępczej. W rezultacie komisje poborowe odrzucają takie wnioski, a nawet, jak sygnalizują działacze objektorscy, w przypadku wniosków argumentowanych przekonaniem religijnym dociekają, czy wnioskodawca jest katolikiem lub nawet czy pochodzi z rodziny katolickiej albo jest ochrzczony - i w takim wypadku odrzucają wniosek. Stanowisko MON i komisji poborowych nie uwzględnia faktu, że Kościół dopuszcza jednak zasadność, w przypadku sprzeciwu sumienia wobec służby wojskowej, odbywania przez wiernych służby zastępczej. Praktyka ta w konsekwencji oznacza odebranie katolikom prawa do odbywania służby zastępczej, jeżeli powołują się na przekonania religijne. Faktem jest jednak, że Kościół nie prostuje tej nieprawidłowej praktyki. Tymczasem w świetle ustawy prawo do odbywania służby zastępczej przysługuje także katolikom powołującym się na zasady swej wiary i nie ma w tym wypadku znaczenia fakt, że Kościół zalecał wiernym odbywanie służby wojskowej, wypowiedział

się zdecydowanie przeciw antywojskowym akcjom protestacyjnym, a obecnie w wojsku funkcjonuje w pełni katolicki ordynariat polowy i kapelani oraz zapewniona jest możliwość odbywania przez żołnierzy praktyk religijnych. Również autorzy badań nad orzecznictwem sądów w sprawach dotyczących odmowy pełnienia służby wojskowej wskazują, że przyjęte przez sądy podejście "wyklucza możliwość skutecznego powołania się na względy wyznania przez świeckich członków większości wielkich wspólnot wyznaniowych, nawet, jeżeli w życiu codziennym czy w sferze deklarowanych ideałów wykazują rygorystyczny moralny, niż nakazany regułami danego wyznania".

Stanowisko Kościoła i MON spowodowało gwałtowny spadek liczby wniosków uzasadnianych przekonaniem religijnym. Przekonania religijne mają w wielu wypadkach jednocześnie w sposób oczywisty charakter moralny, stąd też objektor-katolik może je przedstawić w sposób nie budzący wątpliwości jako wyznawane zasady moralne. Także w punktach udzielających porad dotyczących służby zastępczej oraz w publikacjach na ten temat doradzano zdecydowanie, by wnioski argumentować wyznawanymi zasadami moralnymi i nie powoływać się na zapis mówiący o przekonaniach religijnych, jeżeli jest się katolikiem.

Stanowisko MON, sądów oraz Kościoła może być dyktowane chęcią zapobieżenia nadużyciom prawa przez poborowych. Również potocznie często wyrażany jest pogląd, że poborowi nie podają rzeczywistych powodów składania wniosków o służbę zastępczą. Praktyka pomija jednak, że - po pierwsze - przypadki rzeczywistego sprzeciwu sumienia dyktowane motywami religijnymi mogą mieć miejsce także wśród katolików i w takich sytuacjach mogą się oni godzić na odbycie służby wojskowej pod groźbą kary więzienia, co jednak można określić jako łamanie sumień; po drugie - praktyka narusza istotne zasady, które powinny być w takich wypadkach respektowane, i ucieka się do niewłaściwych interpretacji i przeinaczeń.(...)

Na podst. artykułu Wojciecha Modzelewskiego

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego Ósrodek Zamiejskowy we Wrocławiu z 17 kwietnia 1991 r. w sprawie odmowy skierowania do służby zastępczej.

Publikujemy poniżej fragmenty wyroku NSA z 1991 roku, z tego też względu uzasadnienie zawiera nieaktualne już numery ustaw oraz dotyczy organów, które na dzień dzisiejszy nie podejmują już decyzji w przedmiotowych sprawach. Jednak zapisy nowelizacji ustaw nie odbiegają w zasadniczej kwestii od tych, które obowiązywały wówczas. Mimo zmian formalno-prawnych dot. Komisji orzekających, ich formy w praktyce także są zbliżone. Fragmenty uzasadnienia mogą być, więc nadal przydatne w postępowaniach odwoławczych dot. służby zastępczej. W Polsce nie istnieje instytucja precedensu, więc wiele kolejnych wyroków NSA przyjmowało całkowicie odmienny punkt widzenia. W nawiasach kwadratowych dop. red.

[Sąd] w przedmiocie odmowy skierowania do odbywania służby zastępczej uchyła zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Orzeczeniem z dnia 12 listopada 1990 r. Wojewódzka Komisja Poborowa we Wrocławiu utrzymała w mocy orzeczenie Rejonowej Komisji Poborowej Wrocław-Fabryczna z dnia 9 października 1990 r. w której odmówiono wnioskowi skarżącego skierowania do służby zastępczej.

Skarżący w swoim podaniu oświadczył, że jest sympatykiem ruchu Wolność i Pokój, nie chce mieć nic wspólnego z organizacjami, których działalność może polegać na zabijaniu ludzi i agresji, sprzeciwia się porządkowi, w którym człowiek może wydawać rozkazy zabijania innemu człowiekowi, nie jest natomiast przeciwnikiem służby wojskowej zawodowej lub ochotniczej, pełnionej z woli zainteresowanego, a skierowanie go do służby zastępczej przyniesie więcej pożytku społecznego niż odbywanie służby wojskowej.

W odwołaniu i skardze do Naczelnego Sądu Administracyjnego podkreślił w szczególności, że stosunek podporządkowania żołnierza w służbie wojskowej przełożonym sprzeczny jest z jego rozumieniem indywidualizmu, które powinno być uszanowane, a nadto zakwestionował formalny tryb działania komisji poborowych. Zdaniem skarżącego członkowie tych komisji nie rozpatrywali wnikliwie jego sprawy, część z nich nie wysłuchiwała z uwagą udzielanych przez niego odpowiedzi na zadane pytanie bądź wręcz wychodziła z sali w toku składania wyjaśnień.(...)

Zdaniem organów wojskowych skarżący nie wykazał ugruntowanych zasad moralnych powodujących konflikt jego sumienia w przypadku powołania do odbycia służby wojskowej, a prawdopodobny fakt chwilowego

wyjścia jednego z członków komisji poborowej podczas obrad mógł uzasadniony koniecznością załatwienia spraw służbowych, zwłaszcza, że w składzie komisji są również pracownicy Urzędu Wojewódzkiego.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art.198 ust.1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony [dzisiaj kwestię tą określa Ustawa o służbie zastępczej] poborowi przeznaczeni do zasadniczej służby wojskowej, (...) mogą ze względu na przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne występować do rejonowej komisji poborowej z pisemnymi wnioskami o skierowanie ich do odbycia służby zastępczej.

Sformułowanie tego przepisu budzi istotne wątpliwości dotyczące tak charakteru jak również skuteczności takiego wniosku poborowego, a w szczególności zakresu jego rozpoznania przez komisje poborowe [dzisiaj Komisje ds. st. zast.] W szczególności rozważenia wymaga pytanie, czy rozpoznanie i ewentualne uwzględnienie wniosku poborowego o skierowanie do odbycia służby zastępczej mieści się wyłącznie w sferze uznania komisji poborowych i w zależności od odpowiedzi na to pytanie, w jakim zakresie orzeczenia komisji poborowych w tych sprawach podlegają kontroli sądu administracyjnego.

Opierając się na brzmieniu art.198 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony [jw.] należy podnieść, że przekonania religijne i wyznawane zasady moralne stanowią niewątpliwie korelaty wolności wyznania i wolności sumienia podniesionych w art.82 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do rzędu prawa obywatelskiego.

W konsekwencji tego niepodobna zgodzić się z poglądem, by skierowanie poborowego do odbycia służby zastępczej uzależnione było od uznania komisji poborowej.

Za takim wnioskiem przemawia zbieżność znaczeniowa "przekonań religijnych" i "wyznania" oraz "zasad moralnych" i "sumienia".

Powszechny obowiązek obrony należy do jednego z podstawowych obowiązków obywatelskich i wynika z art.92 Konstytucji RP.

Według art.4 ust.2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony obowiązek ten realizowany jest przez odbywanie przysposobienia wojskowego, pełnienie służby wojskowej, służby w obronie cywilnej, odbywanie przysposobienia i szkolenia obronnego, uczestniczenie w samoobronie ludności, pełnienie służby w jednostkach zmilitaryzowanych, wykonywanie świadczeń na rzecz obrony oraz odbywanie służby zastępczej - na zasadzie i w zakresie określonym w ustawie.

W sytuacji, gdy według art. 4 ust.2 [dzisiaj ust. 2a - inaczej sformułowany] ustawy o powszechnym obowiązku obrony odbywanie służby zastępczej stanowi jedną z form wykonywania tego obowiązku, to: 1) Służby tej i

skierowania do tej służby nie można uznawać jako przeciwności lub wyjątku od pełnienia służby wojskowej oraz 2) Kierowanie poborowych do odbycia służby wojskowej lub służby zastępczej winno następować z uwzględnieniem interesu społecznego i słusznego interesu obywateli (art.7 kpa), a 3) Słuszny interes obywatela - poborowego, ubiegającego się o skierowanie do odbycia służby zastępczej winien być oceniony przede wszystkim na podstawie przesłanek określonych w art.198 ust.1 tej ustawy [jw.], tj. przekonań religijnych i wyznawanych zasad moralnych.

Ocena żądań poborowego nie jest zatem uzależniona od komisji poborowej i winna być dokonywana w sposób indywidualizowany, a nadto powinna być wyczerpująco i szczegółowo umotywowana (i in. "Komentarz KPA" Wyd. 1989 r. str.207 uwaga 13 i wskazane tam orzecznictwo NSA).

Przepisy art.198 ust.1 i 199 ust.2 powołanej ustawy o powszechnym obowiązku obrony [jw.] nie stwarzają również podstaw do przyjęcia, że na poborowym ciąży obowiązek udowodnienia, uprawdopodobnienia czy też wykazania, że odbywanie przez niego służby wojskowej pozostaje w oczywistej sprzeczności z jego poglądami religijnymi czy też wyznawanymi zasadami moralnymi i budzi rzeczywisty konflikt jego sumienia.

Z przepisów tych wynika jedynie, że wniosek poborowego o skierowanie do służby zastępczej winien być sporządzony na piśmie i wymaga uzasadnienia.

Oporując się wyłącznie na gramatycznym brzmieniu przepisów art.190 ust.1 i 199 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony można by wnosić, że określają one jedynie dodatkowe formalne przesłanki, jakim odpowiadać powinno podanie o skierowanie do służby zastępczej, a mianowicie forma pisemna podania i wymóg jego uzasadnienia. Zważywszy jednak, że podstawą żądania o skierowanie do służby zastępczej są przekonania religijne i wyznawane zasady moralne, które kształtowane są w indywidualnej świadomości człowieka i wynikają z wewnętrznych imperatywów jego postępowania, warunek uzasadnienia na piśmie wniosku o skierowanie do służby zastępczej należy rozumieć w ten sposób, że poborowy winien określić w nim przekonania religijne, które wyznaje, a w odniesieniu do zasad moralnych, wskazać skonkretyzowane normy moralne, które stanowią podstawę konfliktu sumienia w pełnieniu służby wojskowej.

Uzasadnienie przekonań religijnych może nastąpić przez wskazanie przynależności do określonego kościoła lub zbiorowości religijnej, które zabraniają swoim wyznawcom używania lub posługiwania się bronią albo zakazują bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych wojska. [w podobny sposób sformułowano tą kwestię w art. 11 Ustawy o służbie zastępczej]

Natomiast wskazanie zasad moralnych nie może ograniczać się do ogólnikowego odwołania się do "dążeń moralnych" (Fuller: *Moralność prawa*, Wyd.1978) czy "naczelnej zasady moralnej" (Znomierowski: *"Rozważania wstępne do nauki o moralności i prawie"*, Wyd.1967 r.), sprowadzającej się do twierdzenia, że człowiek nie powinien czynić krzywdy innemu człowiekowi. Wyznanie zasad moralnych winno polegać na wskazaniu szczegółowej normy moralnej w formie nakazu czy zakazu określonego zachowania się człowieka, a odnoszącej się również do powinności żołnierza w służbie wojskowej.

Powyższe nie oznacz jednak, by na poborowych spoczywał ciężar wykazania prawdziwości swoich przekonań i zasad względnie przekonania organów rozpoznających jego sprawę o tym, że przekonania religijne czy wyznawane zasady moralne, na które się powołuje stanowią rzeczywistą i utrwaloną postawę jego poglądów.

Przepisy art.198 ust.1 i art.199 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony [jw.] nie wyłączają bowiem ogólnej zasady działania z urzędu z art.7 kpa i nie zwalniają organów administracji wojskowej od obowiązku dokładnego i wyczerpującego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, a w szczególności wyjaśnienia, czy przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne poborowego są rzeczywiste i czy mogą one budzić konflikt w jego sumieniu wobec odbywania służby wojskowej.

Skoro zaś obowiązek wyjaśnienia całokształtu stanu faktycznego sprawy ciąży na organach administracji wojskowej, to wydawane przez nie rozstrzygnięcia wymagają szczegółowego uzasadnienia prawnego i faktycznego. Obowiązek ten wynika zresztą również z art.11 oraz art.107 i §3 kpa.

Ogólnikowe i zwięzłe uzasadnienie, sprowadzające się do stwierdzenia, że poborowy nie wykazał ugruntowanych zasad moralnych bądź rzeczywistego konfliktu sumienia, utrudniających mu odbycie służby wojskowej nie spełniają warunków uzasadnienia decyzji, przewidzianych w art.107 §3 kpa i uniemożliwiają Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu kontrolę prawidłowości zaskarżonego orzeczenia.

Postępowanie przed Rejonową Komisją Poborową Wrocław-Fabryczna i przed Wojewódzką Komisją Poborową we Wrocławiu nie odpowiada wymaganym przez kodeks postępowania administracyjnego przesłankom rozpoznania sprawy.

Można zgodzić się z ustaleniem, że nie wszystkie poglądy skarżącego, przedstawione przez niego we wniosku o skierowanie do służby zastępczej uzasadniają uwzględnienie takiego żądania. W szczególności sama sympatia czy też nawet przynależność do ruchu "Wolność i pokój", postawa niezależności skarżącego wobec przełożonych, jego przekonanie o nieznacznym pożytku społecznym z powołania go do odbycia przez niego

służby wojskowej nie są przekonaniem religijnym ani zasadami moralnymi, które uzasadniają według art.198 ust.1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony [jw.] skierowanie poborowego do służby zastępczej.

Normami moralnymi, które mogą rodzić konflikt sumienia wobec pełnienia służby wojskowej są natomiast takie normy moralne jak zakaz zabijania, zakaz agresji, a zwłaszcza spełniania ewentualnie wydanych rozkazów w tym zakresie, na co skarżący wyraźnie się powołuje.

Nie można przy tym zarzucić komisjom poborowym, że nie podjęły niezbędnych czynności procesowych dla wyjaśnienia prawdziwości i zasadności żądań skarżącego. Rozpatrzenie sprawy na posiedzeniach komisji z udziałem skarżącego i umożliwienie mu ustnego uzupełnienia motywów uzasadniających żądanie skierowania go do służby zastępczej odpowiada warunkom rozprawy a art.89 §1 i §2 kpa, gdyż niewątpliwie służyło przyspieszeniu i uproszczeniu postępowania wyjaśniającego.

(...) Postępowanie wyjaśniające w sprawie o skierowanie do służby zastępczej jest niewątpliwie utrudnione. W sytuacji, gdy przesłankami decyzji w takiej sprawie są przekonania religijne i wyznawane zasady moralne, a więc poglądy ukształtowane w psychice człowieka, uzasadnienie decyzji opierać się będzie z istoty również na ocenach wynikających w dużej mierze z przekonań wewnętrznych członków komisji poborowych. Przekonania te nie mogą być jednak subiektywne i dla umożliwienia tak organowi II instancji jak również sądowi administracyjnemu kontroli motywów rozstrzygnięcia niezbędne jest ich wyczerpujące uzasadnienie.

Nie można wykluczyć, że w sytuacjach szczególnie wątpliwych może powstać potrzeba wyjaśnienia sprawy przy pomocy dowodu z biegłego psychologa i wówczas dowód taki winien być dopuszczony i przeprowadzony.

Ze względu na powyższe uchybienia w postępowaniu zaskarżona decyzję należało uchylić na zasadzie art. 207 § 2 pkt.3 kpa.

POZNAŃSKA KOALICJA ANTYWOJENNA

Początek działalności antimilitarystycznej w Poznaniu sięga połowy lat 80-tych. Wówczas powstał ogólnopolski ruch "Wolność i Pokój". Celem tego, działającego w czasie komunistycznej dyktatury, ruchu była walka o rozbrojenie militarne bloków po obu stronach żelaznej kurtyny. WiP w praktycznej działalności zajmował się głównie walką o zniesienie przymusowej służby wojskowej. W tym czasie w więzieniach przebywało kilkudziesięciu objectorów. W wyniku spektakularnych protestów w 1988 r. państwo wprowadziło możliwość odrabiania służby zastępczej dla osób powołujących się na sprzeciw sumienia. W Poznaniu w latach 1988 - 1989 ruch obejmujący 90% studentów, poprzez masowe bojkoty studium wojskowego, doprowadził do usunięcia na stałe przymusowego szkolenia wojskowego z uczelni. Ostatecznie dzięki akcjom WiP i NZS (Niezależny Związek Studentów) w 1988 r. radykalnie skrócono także służbę zastępczą.

Prawo to w następnych latach wielokrotnie okazywało się być jednak fikcją. Mimo zmniejszenia się skali represji do więzień nadal trafiali kolejni antimilitaryści. WiP nigdy oficjalnie nie przestał działać jednak jego aktywność na początku lat 90-tych przejęła w Polsce Federacja Anarchistyczna. Przez następne lata w Poznaniu kontynuowano prowadzenie biur porad dla osób ubiegających się o służbę zastępczą. Od 92 roku w pomoc taką oferowało Stowarzyszenie "Objector", a od 1994 r. do dnia dzisiejszego Pogotowie Antywojskowe "Szwejk". Cały czas organizowane były demonstracje i akcje bezpośrednie przeciwko represjonowaniu za odmowę służby wojskowej. W 1997 r. m.in. podczas sprawy w sądzie wojskowym w Poznaniu, przeciwko 23 - letniemu pacyfście skazanemu na 1,5 roku więzienia, kilkadziesiąt osób okupowało salę obrad, a przerażonych sędziów uwalniać musiała policja i straż pożarna. Liczne demonstracje odbywały się także przeciwko wstąpieniu Polski w struktury NATO, podczas konfliktu w byłej Jugosławii i podczas interwencji w Afganistanie. Tradycją stały się także organizowane na wzór niemiecki coroczne, antimilitarne Marsze Wielkanocne. Spore zaangażowanie sił poznańskiego ruchu antywojennego skupiło się na protestach i organizacji pomocy podczas wojen prowadzonych przez Rosję przeciwko Czeczenii. Podczas jednej z demonstracji pod Konsulatem Federacji Rosyjskiej w Poznaniu kilku protestujących wdarło się na teren placówki. Ta radykalna akcja pozwoliła nagłośnić problem wojny w Czeczenii nie tylko w Polsce, ale także poza jej granicami

W połowie stycznia 2003 r. narodził się pomysł aby, w sytuacji rosnącego na całym globie ruchu sprzeciwu, zwołać wszystkich mieszkających w Poznaniu przeciwników agresji USA na Irak. Na otwartym spotkaniu poświęconym temu zagadnieniu pojawiło się kilkadziesiąt osób. Zawiązała się Poznańska Koalicja Antywojenna skupiająca środowiska związane z ruchem anarchistycznym, pacyfistycznym i wolnościowym. Nasz plan minimum tj. zorganizowanie dużej, dobrze przygotowanej manifestacji, przekształcił się w ciągłą, kilkumiesięczną kampanię podczas której organizowano demonstracje, happeningi, wydarzenia kulturalne, wystawę rysunków dzieci z poznańskich szkół pod hasłem "dzieci przeciwko wojnie", reaktywano Food not Bombs, które cały czas organizuje rozdawanie posiłków na poznańskich ulicach. Nasza działalność zyskała duże poparcie wśród poznańskich środowisk uniwersyteckich, teatralnych jak i związków zawodowych.

Na stronie Internetowej PKA www.antywojenna.prv.pl znajdziesz teksty publicystyczne dotyczące agresji na Irak, związane z wojną w Czeczenii, kalendarium działań i dokumenty PKA oraz aktualizowany (w miarę) na bieżąco poradnik dot. możliwości uniknięcia wojska.

Książeczkę tą kierujemy do osób i organizacji zajmujących lub chcących zajmować się poradnictwem dla mających kłopoty, ogólnie to ujmując, z armią. Broszurę można podzielić na trzy główne części. Pierwszą z nich jest "Poradnik". Jest to w miarę zwięzły opis etapów związanych z przymusowym poborem do wojska, praw poborowych oraz praktycznej działalności organów wojskowych. Drugą część stanowią wzory pism, podań, odwołań i skarg przydatnych w kontaktach z władzami. W trzeciej części znajdują się fragmenty i opisy ważniejszych aktów prawnych związanych z tematyką niniejszej publikacji.

www.antywojenna.prv.pl

ISBN 83-922180-1-9